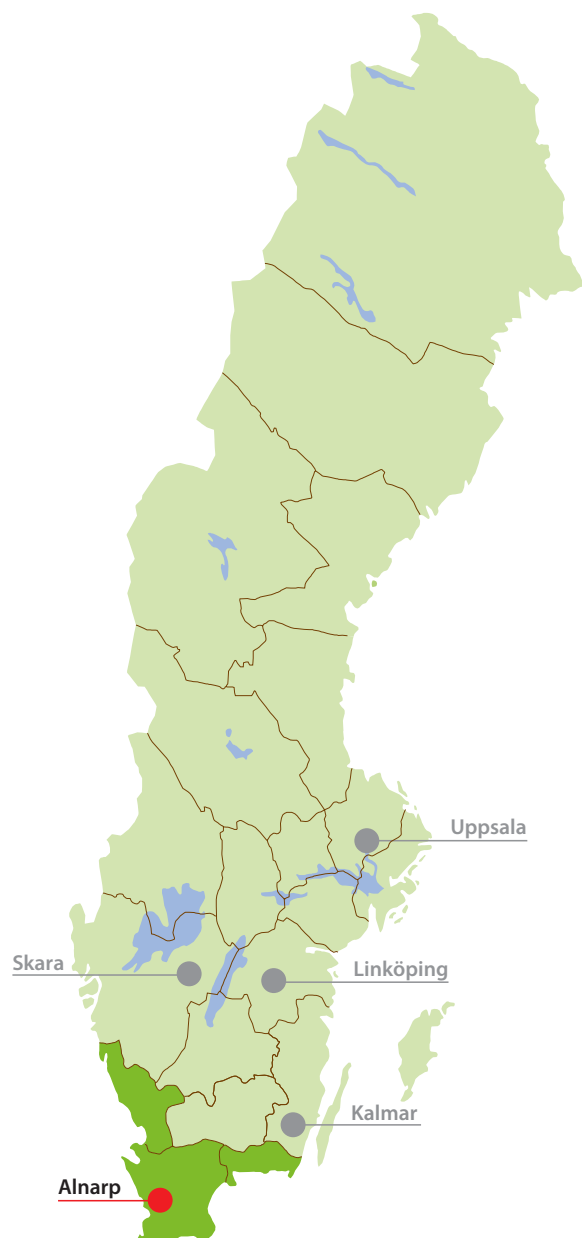

Växtskyddsåret 2018

Hallands, Skånes och Blekinge län

Växtskyddscentralerna finns på fem platser. Till Alnarp hör Hallands, Skånes och Blekinge län.

- Författare:** Johanna Holmblad, Anna Gerdtsen, Louise Aldén, Gunilla Berg
- Omslag:** Rapsbaggeskador i höstraps i Uppsala län.
I bakgrunden blommar de delar av fältet där bekämpning utfördes.
Bönsmyg på åkerböna.
Havrebladlöss och jordloppegnag på vårkorn i Södermanlands län.
- Foto:** Växtskyddscentralen
Eftertryck tillåts om källan anges.
Jordbruksverket
Växtskyddscentralen
Box 12
230 53 Alnarp
Tfn 040-41 50 00
www.jordbruksverket.se/vsc

Innehåll

Inledning	2
Väder 2017/2018.....	3
Sammanfattning odlingsåret 2017/2018.....	8
Höstvete	9
Råg	16
Rågvete.....	19
Höstkorn.....	23
Vårvete.....	28
Vårkorn	32
Havre	37
Höstraps.....	40
Åkerbönor och ärter	46
Potatis	48
Sockerbetor.....	51
Majs	54

Inledning

I denna skrift sammanfattas resultaten av prognos- och varningsverksamheten i Halland, Skåne och Blekinge under växtskyddsåret 2018. Syftet är att beskriva förekomsten och omfattningen av olika skadegörare samt vädret under året. Redovisningen är kortfattad och består främst av tabeller och figurer.

Under perioden april–oktober sker veckovisa graderingar av skadegörare och sjukdomar i stråsäd, höstraps, ärter, åkerbönor, potatis, sockerbetor och majs. Graderingarna görs i obe-

handlade rutor belägna i konventionellt odlade fält. Även en del sortförsök för stråsäd utnyttjas inom prognos- och varningsverksamheten och där har två till fem sorter avlästs i samma försök, vilket motsvarar två till fem prognosfält. Sockerbetor graderades i samarbete med Nordic Beet Research (NBR). Här har tio försök följts, fem sortförsök á åtta rutor respektive fem svampförsök á fyra rutor. Potatis har graderats i samarbete med Lyckeby Starch. Totalt har 297 prognosfält graderats under 2018 (Tabell 1).

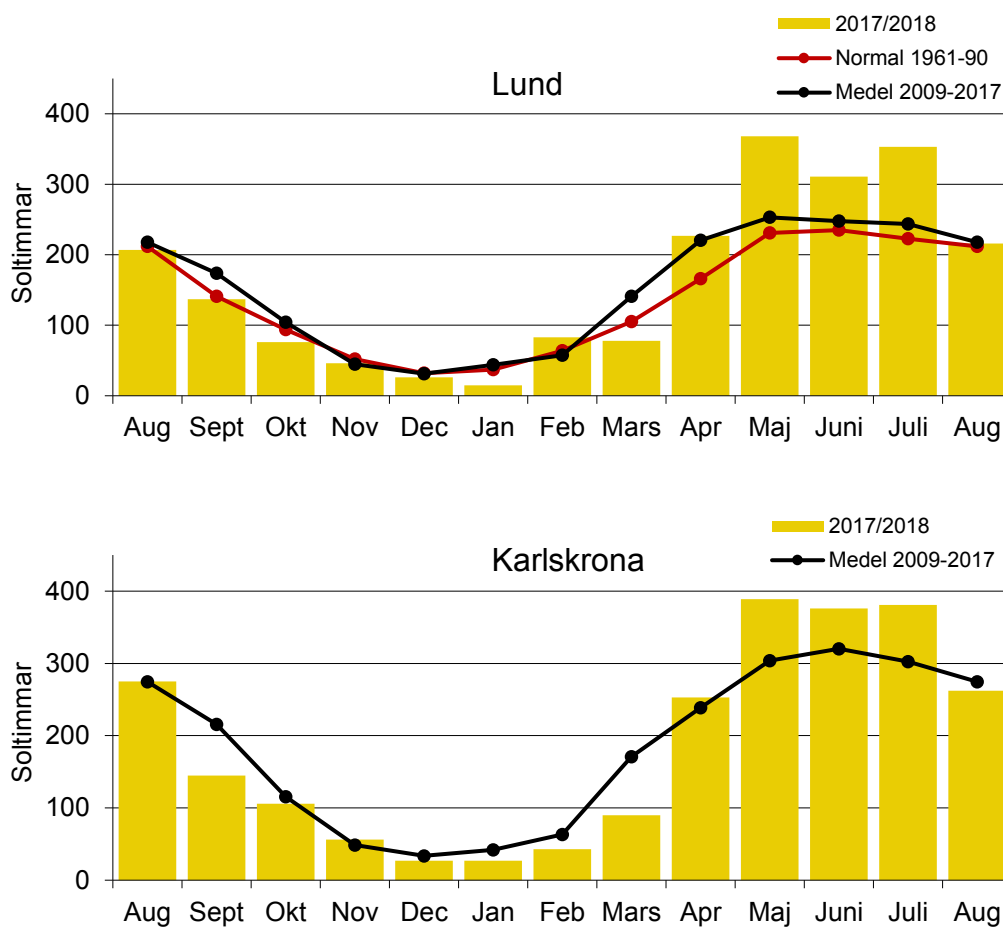
Figur 1. Karta över Skåne med områdesindelning. Halland och Blekinge delas inte in i olika områden.

Tabell 1. Antal prognosfält under 2018 för 13 grödor fördelade i sju områden.

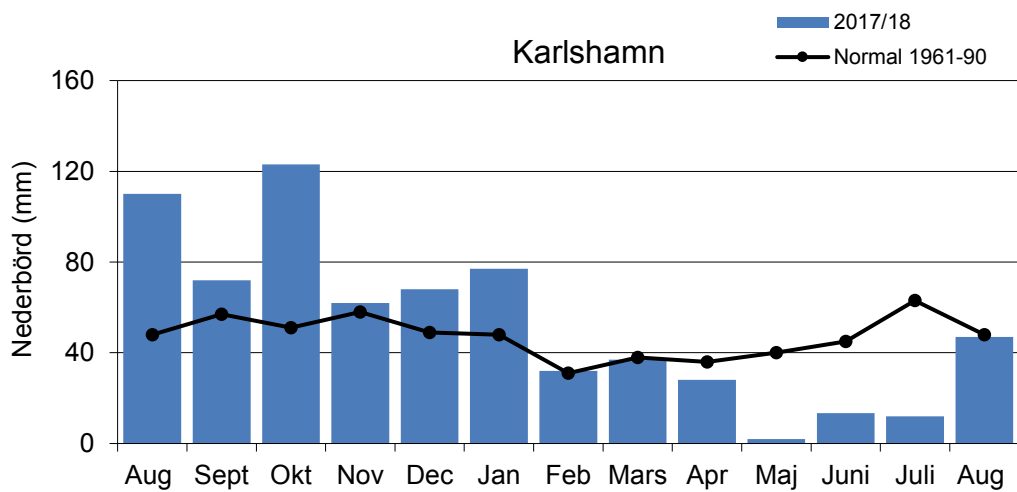
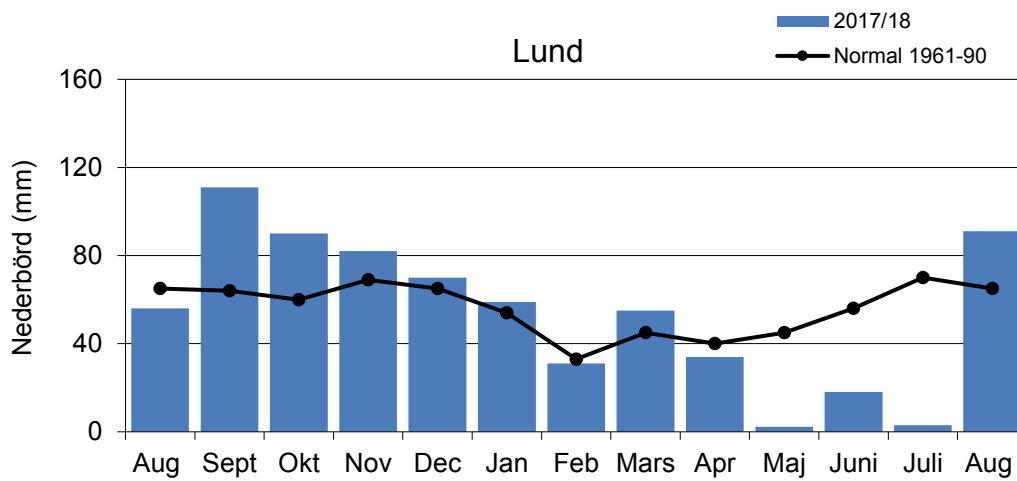
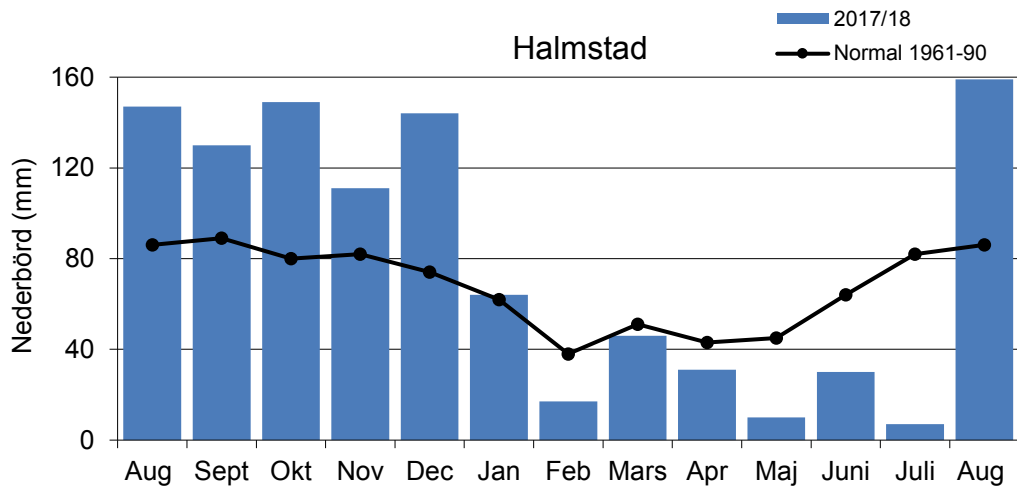
Område	Höstvete	Råg	Rågvete	Höstkorn	Vårvete	Vårkorn	Havre	Höstraps hösten 2017	Höstraps våren 2018	Ärter	Åkerböna	Potatis	Sockerbetor	Majs	Totalt
Halland	8	0	2	1	4	7	3	0	0	0	2	3	0	0	30
NV Skåne	12	1	0	4	3	9	4	4	4	1	2	1	2	1	48
SV Skåne	26	5	4	5	4	17	2	10	8	0	0	3	5	2	91
M Skåne	7	1	0	1	1	7	0	1	1	0	1	1	1	1	23
SÖ Skåne	12	1	1	3	0	10	1	3	2	0	1	2	1	1	38
NÖ Skåne	9	5	2	2	1	6	1	1	4	0	0	10	1	1	43
Blekinge	6	1	1	1	2	4	1	1	1	0	0	6	0	0	24
Totalt	80	14	10	17	15	60	12	20	20	1	6	26	10	6	297

Väder 2017/2018

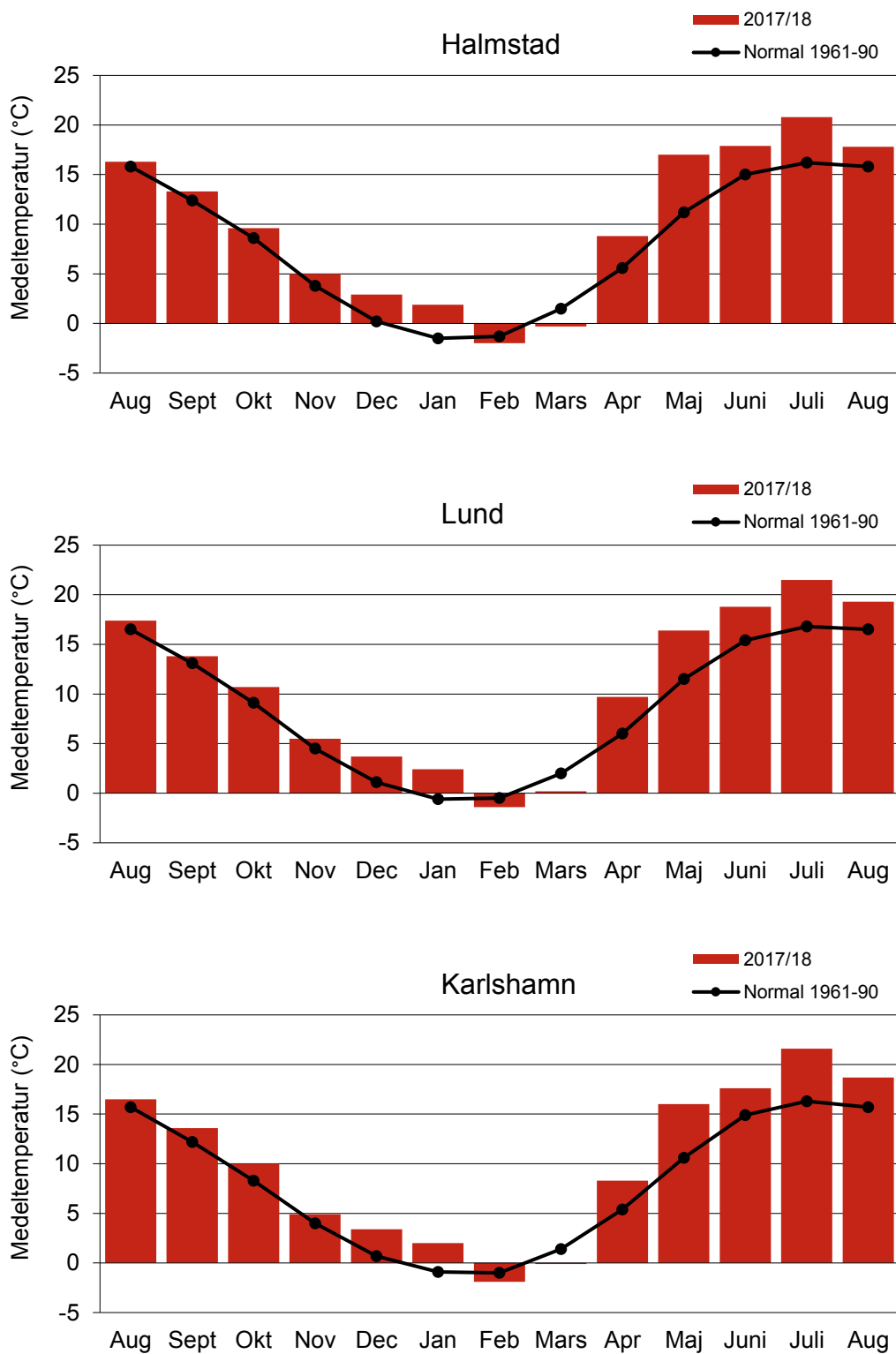
Vädret under odlingssäsongen 2017/18 kan sammanfattas som mycket extremt. En mycket regnig höst som följdes av en extremt torr och varm försommar. Året kan sammanfattas med ett år som vi fort vill glömma. Sommaren 2017 var regnig och den följdes även av en väldigt blöt höst i hela området. Det var normala temperaturer under hösten, medan vintermånaderna december och januari var något mildare än normalt. Runt den 20 februari slog vädret om till vinterväder och mars månad var kallare än normalt. I södra Skåne föll mycket snö, och den 2 april fick Brösarp i östra Skåne 25 cm snö. Däremot var det norr om Lunds breddgrad i princip snöfritt. Det blev en sen vår och när vädret slog om i april blev det snabbt nästan högsommarvärme. Maj, juni och juli var extremt varma och soliga månader, medeltemperaturen översteg det normala med 5-6 grader i maj, ca 3 grader i juni och ca 5 grader i juli. Under dessa månader var det dessutom extremt torrt. Under perioden maj-juli föll det i Lund 23 mm, Karlshamn 27 mm och Halmstad 46 mm. Dessa regnmängder är de lägsta som uppmätts sedan 1783 (Lund) och 1868 (Karlshamn och Halmstad). Lokala åskskurar förekom dock i framför allt mellersta Skåne under juni månad. Under sommaren uppmättes i Lund 12 dagar med över 30 grader, det tidigare rekordet låg på åtta dagar.

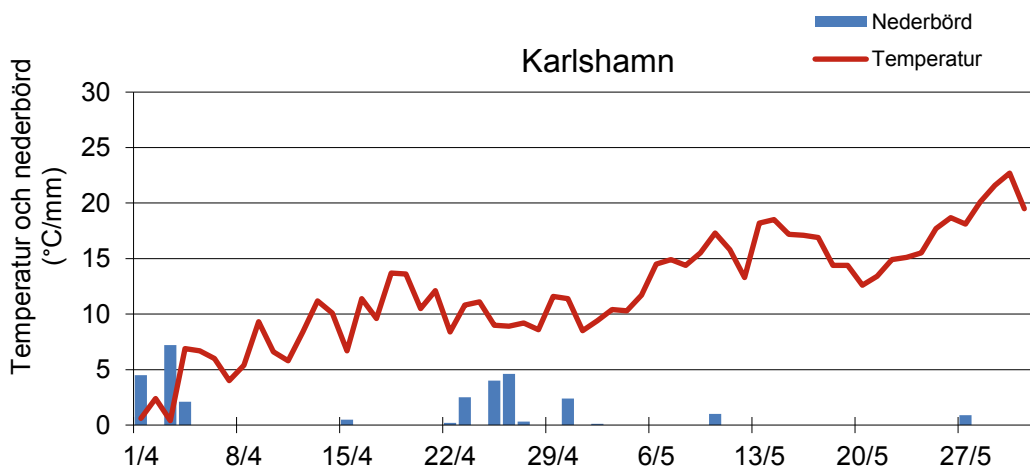
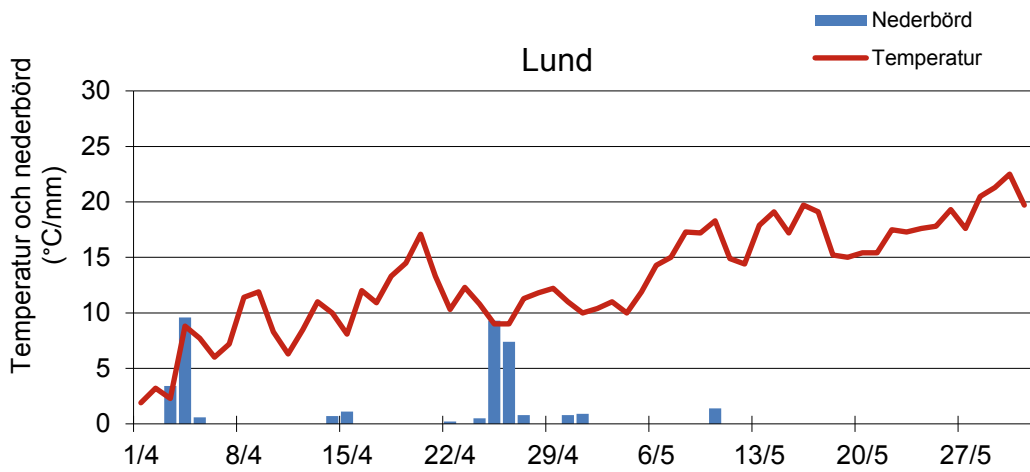
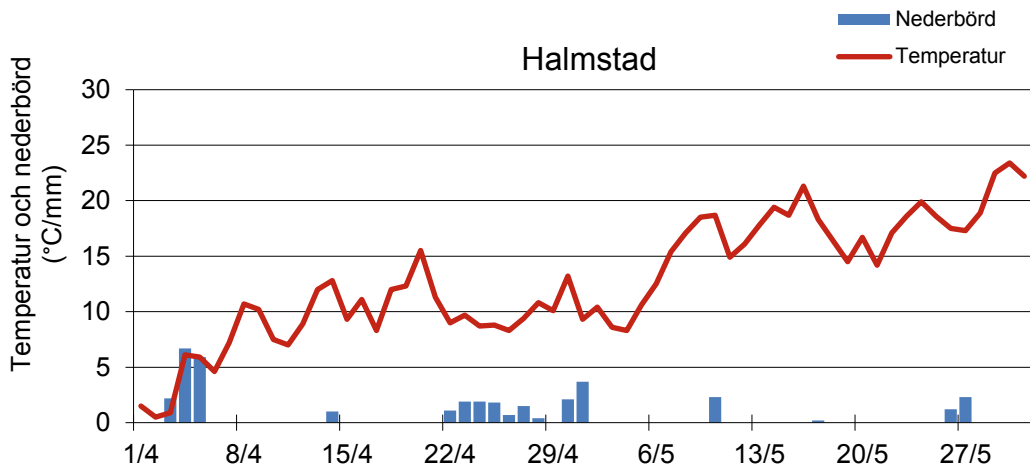
Figur 2. Antal soltimmar månadsvis i Lund och Karlskrona 2017/2018 (SMHI).

Figur 3. Månadsvis nederbörd vid tre olika platser 2017/2018 (SMHI).

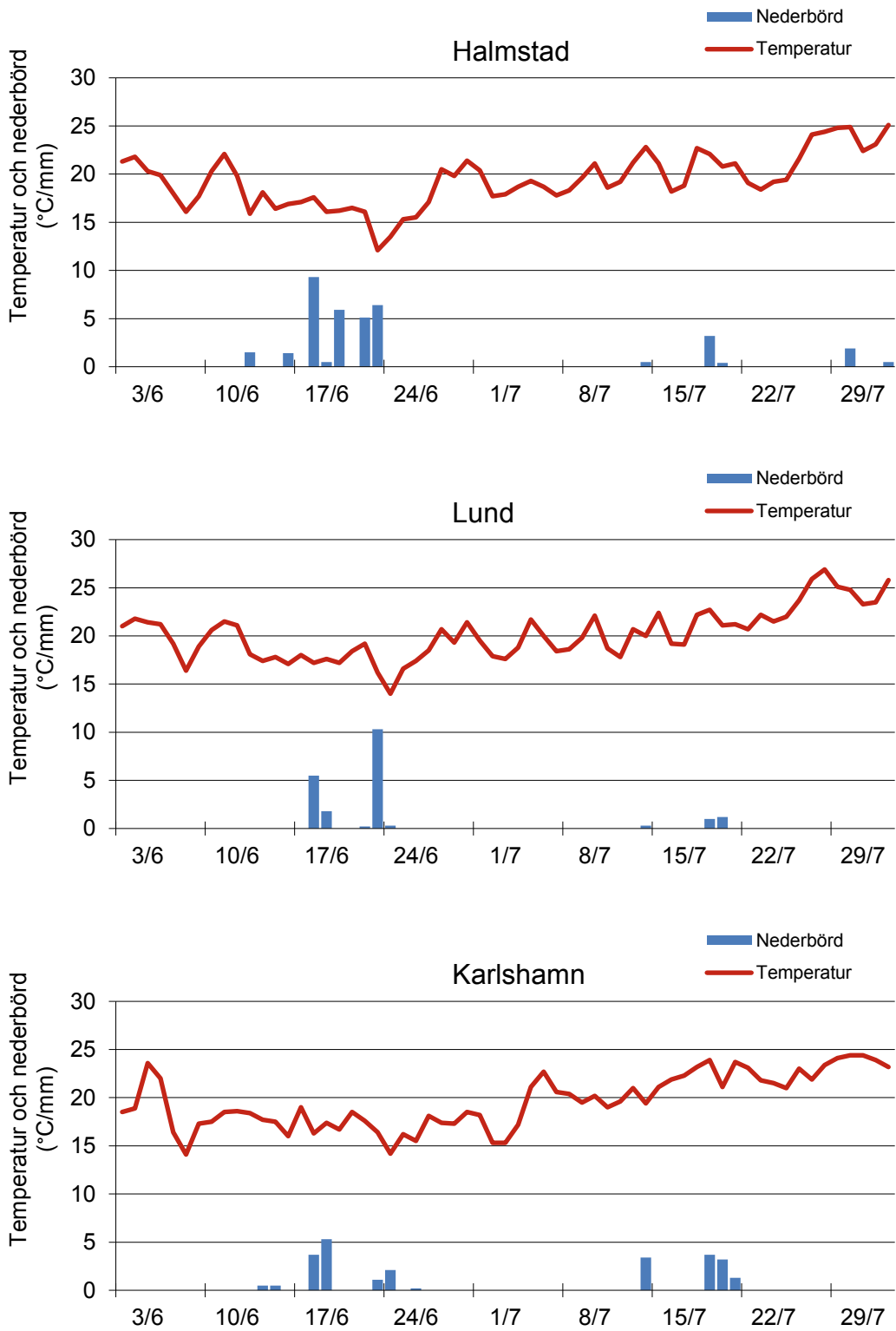

Figur 4. Månadsvis medeltemperatur vid tre olika platser 2017/2018 (SMHI).

Figur 5. Dygnsvis nederbörd och temperatur april–maj 2018 vid tre olika platser (SMHI).

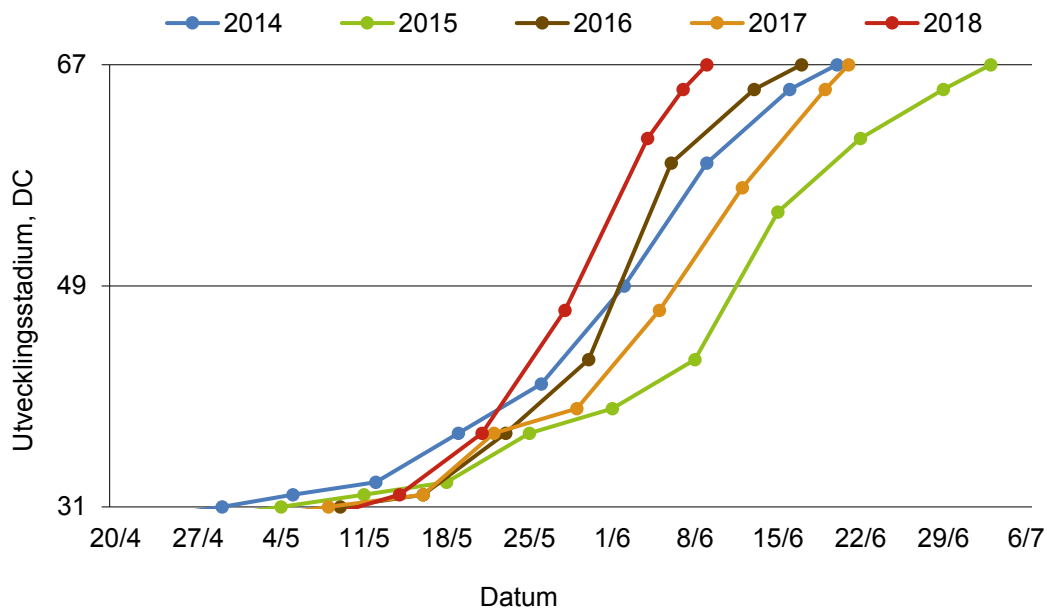
Figur 6. Dygnsvis nederbörd och temperatur juni–juli 2018 vid tre olika platser (SMHI).

Sammanfattning odlingsåret 2017/2018

Höstsådden försvårades och försenades på grund av det regniga vädret och höstsådden blev endast ca 70 procent jämfört med senaste åren, se tabell 2. En ovanligt kall mars månad gav en sen vår och mycket snö i de södra och östra delarna av Skåne gjorde dessutom att en stor del av vårsådden kunde sås först i senare delen av april, vilket är ovanligt sent. Den nederbördsrika hösten i kombination med ett snabbt omslag till mycket varmt och torrt väder fick även till följd att rotutvecklingen blev dålig. Bestånden i framförallt vårsådda grödor var mycket tunna och glesa. Maj, juni och juli blev mycket torrare och varmare (många dagar över 30 grader) än normalt och den extremt låga nederbörden medförde att grödorna led mycket kraftigt av torka och värmesstress. Den snabba grödutvecklingen gjorde att skörden blev ca 2-3 veckor tidigare än normalt. Totalskörden av spannmål beräknas uppgå till drygt 3,2 miljoner ton, vilket är 43 procent mindre än genomsnittet för de senaste fem åren och den lägsta sedan slutet av 50-talet. För höstvetete och höstraps blev hektarskördarna 33 procent lägre än femårsgenomsnittet. Hektarskördarna av vårkorn respektive havre var 40 respektive 45 procent lägre jämfört med de senaste fem åren. Sämst gick det för åkerbönorna där skörden per hektar var 64 procent lägre jämfört med de senaste fem åren.

Tabell 2. Sammanslagen areal (ha) för stråsådd och höstraps för Skåne, Halland och Blekinge län de senaste fem åren. Källa: Jordbruksverket

	Höstvetete	Råg	Rågvete	Höstkorn	Höstraps	Vårvetete	Vårkorn	Havre
2014	114 214	14 021	10 045	5 212	48 759	11 532	94 714	15 927
2015	118 622	11 765	11 272	5 330	51 568	9 973	101 209	16 049
2016	124 192	8 826	8 266	6 523	48 613	9 919	89 366	16 699
2017	121 316	11 122	7 111	6 075	53 164	10 490	89 599	15 497
2018	84 420	9 053	3 712	4 079	39 515	20 576	125 230	19 155

Figur 7. Utveckling av utvecklingsstadiet i höstvetete under de senaste fem åren, 2014-2018.

Höstvete

Sammanfattning

Den sena skörden 2017, som följdes av en mycket regnig höst, medförde att sådden av höstvete blev ganska sen och den sådda arealen minskade kraftigt jämfört med de senaste åren, se tabell 2.

Det blöta vädret skapade mycket gynnsamma förhållanden för **sniglar**. Det var också väldigt stor förekomst av sniglar, vilket ledde till stora angrepp. I många fält fanns bekämpningsbehov och i utsatta fält behövdes flera behandlingar.

Den blöta och normalvarma hösten medförde att inflygningen av bladlöss var liten och angreppen av **rödsotvirus** var små. Se mer under höstkorn sid 23.

Trots en sen sådd och sen start på växtsäsongen medförde det extremt varma och torra vädret från slutet av april att grödornas utveckling gick mycket snabbt och var ca två veckor tidigare än normalt. Angreppen av svampsjukdomar blev väldigt små, lägre än senaste torråret 1992.

Mjöldagg förekom i enstaka prognosfält under april, främst i sorterna Mariboss, Torp, Nordh och Norin. Angreppen blev svaga till måttliga.

Förekomsten av **gulrost** tidigt på säsongen var liten och endast enstaka rapporter om angrepp i sorten Norin förekom i april. I mitten av maj noterades större angrepp i några fält av sorten Memory. Det mycket varma och torra vädret missgynnade dock angreppsutvecklingen och slutangreppen blev små. Det var endast i sorterna Memory och Kalmar som större angrepp förekom. Mindre angrepp fanns dock i många sorter som Norin, Julius, Hereford, Praktik, Brons, Linus, RGT Reform och Nordh. De första angreppen av **brunrost** noterades i mitten av juni, men då var grödan redan i slutet av blomningen. Brunrosten utvecklades vidare men eftersom grödan då redan var i mjölkmodnad och degmodnad så blev dess betydelse liten. Slutangreppen blev måttliga.

Svartpricksjuka förekom, liksom tidigare år, allmänt på de äldre bladen under tidig vår. Från den 26 april följde sedan nästan 50 dagar utan nederbörd och där medeltemperaturen var ca 5 grader varmare än normalt, vilket gjorde att angreppsutvecklingen avstannade nästan helt. Det var endast i bevattnade fält eller i områden där lokala skurar kommit som det gick att hitta angripna blad över huvud taget i bestånden. Angrepp av **vetets bladfläcksjuka (DTR)** noterades i enstaka riskfält i maj och gynnades till en början av värmen, men torkan under juni/juli medförde att angreppen inte utvecklades vidare och blev små. Inga angrepp av **brunfläcksjuka** noterades. Förekomsten av **axfusarios** var liten och DON-halterna låga.

Förekomsten av **stråknäckare** på våren var ovanligt liten och inget fält överskred bekämpningströskeln. Torkan hindrade utveckling av angreppen och slutangreppen blev små. Även angreppen av **skarp ögonfläck** var klart mindre jämfört med de senaste åren. Angreppen av **stråfusarios** och **rotdödare** var också små.

Det var insekter, och då främst bladlöss, som var den mest betydande skadegöraren detta varma och torra år. Enstaka **sädesbladlöss** noterades i några fält redan i mitten av maj. Angreppen ökade därefter, men ökningen gick till en början inte våldsamt fort trots det varma och torra vädret. I början av juni förekom sädesbladlöss i flertalet fält och ca 35 procent av prognosfälten överskred bekämpningströsklarna. Angreppen fortsatte sedan att öka och det genomsnittliga maxvärdet blev 4,7 löss/strå. Maxangreppen uppnåddes i slutet av juni då grödan redan var i slutet av mjölkmodnaden. Nedgången i angreppen gick långsamt och veckan därpå minskade antalet löss i vissa fält men i andra fält var angreppen oförändrade. Det var först i mitten av juli som lössen försvann. I hel del fält var angreppen stora och högsta noterade angrepp var ca 60 sädesbladlöss/strå. Angreppsnivån var jämförbar med angreppen 2013, men klart lägre än de stora angreppen 2009. Även mindre angrepp av **havrebladlöss** förekom.

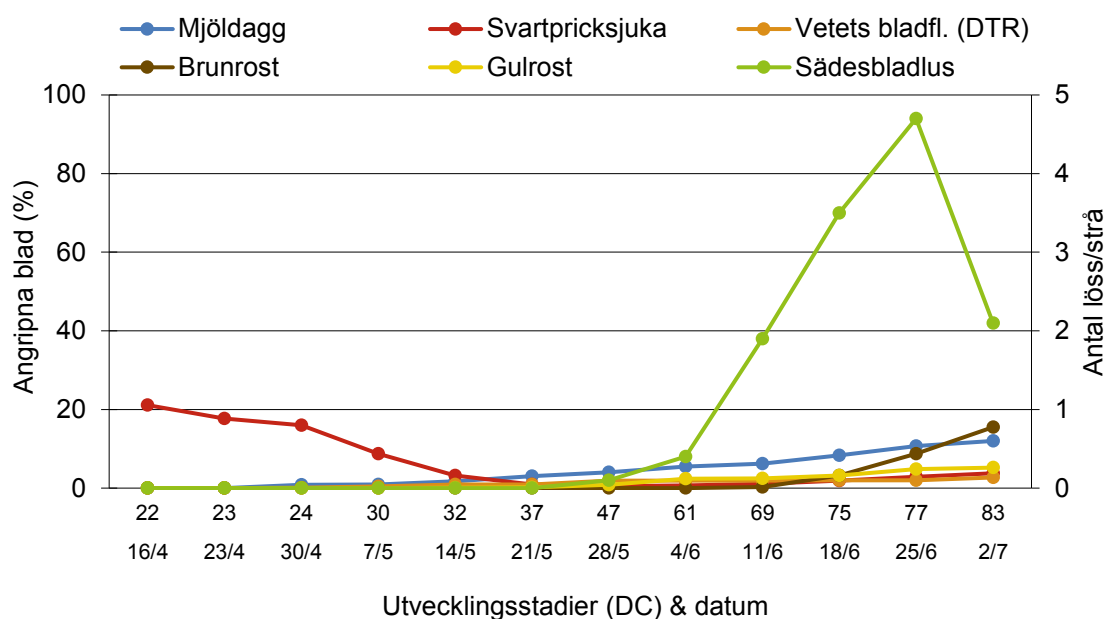
För undersökningen av den **röda vetemyggan** i axprover var angreppen generellt små, högsta förekomst var 2,9 procent angripna kärnor i ett prov från SV Skåne. Endast mycket små angrepp av den **gula vetemyggan** noterades. Skador av **sädesbladbaggens larver** förekom i större omfattning än vanligt. Större angrepp av **sadelgallmygga** förekom i enstaka fält.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 3. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i höstvete 2018.

Område	Brons	Cubus	Ellvis	Hereford	Julius	Linus	Mariboss	Memory	Nordh	Norin	Opus	Praktik	RGT Reform	Torp	Totalt
Halland	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	3	-	-	8
NV Skåne	1	-	1	1	2	1	-	1	-	1	-	2	1	1	12
SV Skåne	5	-	2	2	1	1	1	1	-	4	-	5	2	2	26
M Skåne	-	1	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	1	7
SÖ Skåne	2	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3	1	2	12
NÖ Skåne	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	2	2	1	9
Blekinge	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	6
Totalt	11	2	3	8	6	3	5	5	2	5	1	16	6	7	80

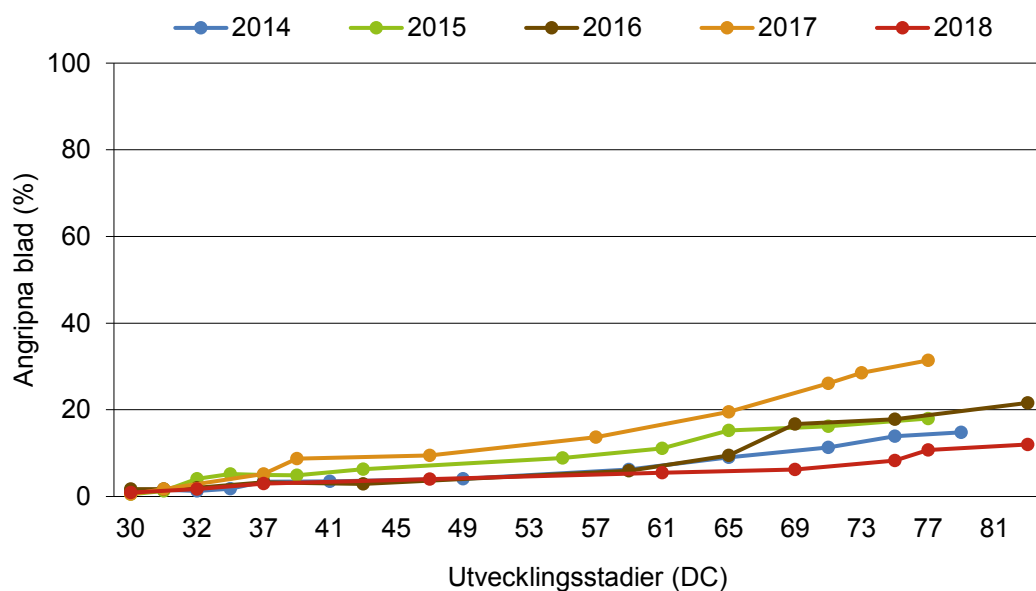
Utveckling av skadegörare i höstvetete 2018

Figur 8. Skadegörarutveckling i höstvetete 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

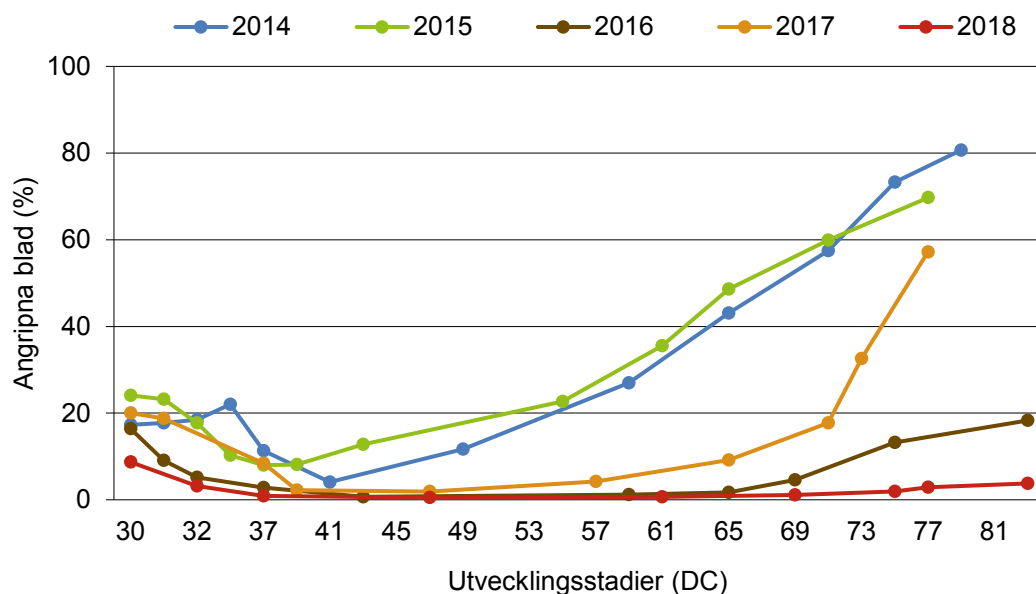
Årsvisa jämförelser i höstvetete

Mjöldagg

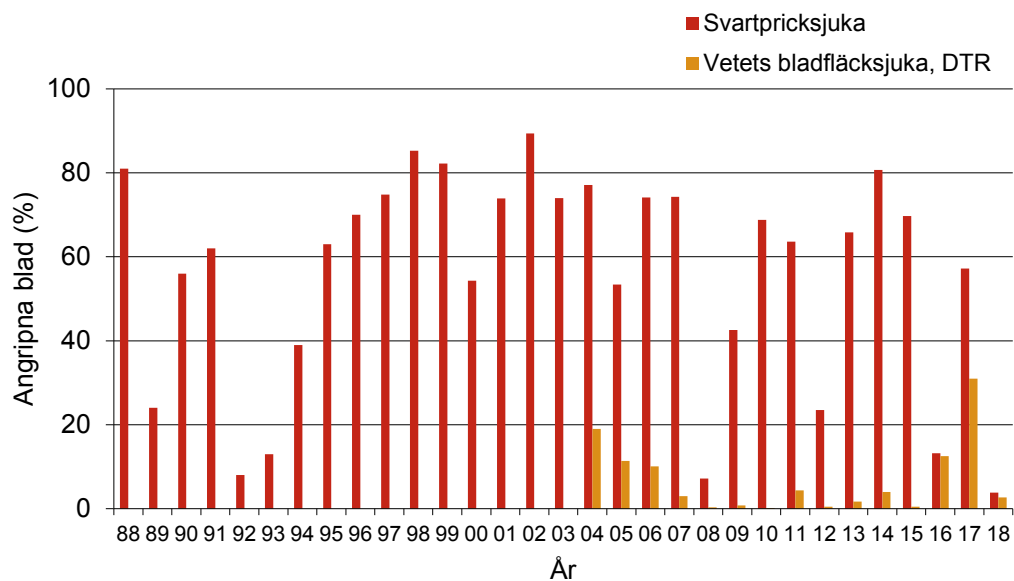
Figur 9. Utveckling av mjöldagg i höstvetete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka

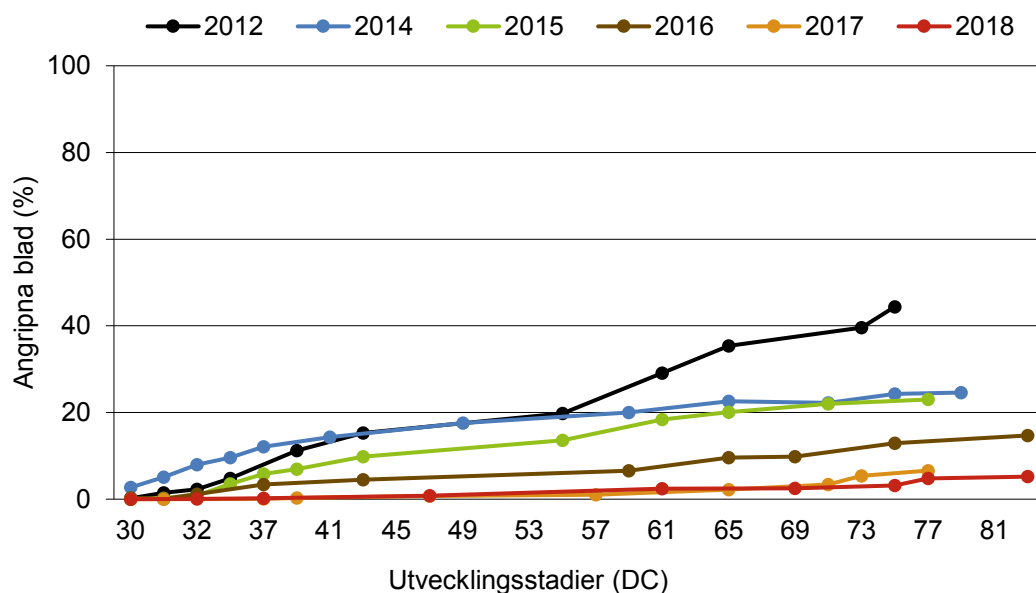
Figur 10. Utveckling av svartpricksjuka i höstvetete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka och vetets bladfläcksjuka, DTR

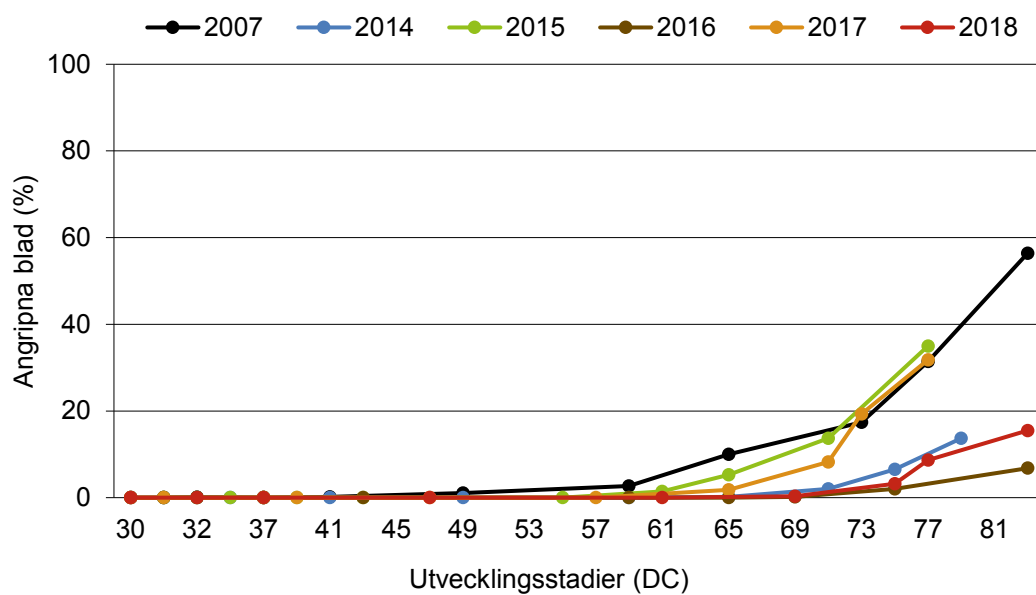
Figur 11. Slutangrepp (DC 75–83) i höstvetete av svartpricksjuka, 1988–2018, och vetets bladfläcksjuka, DTR, 2004–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost

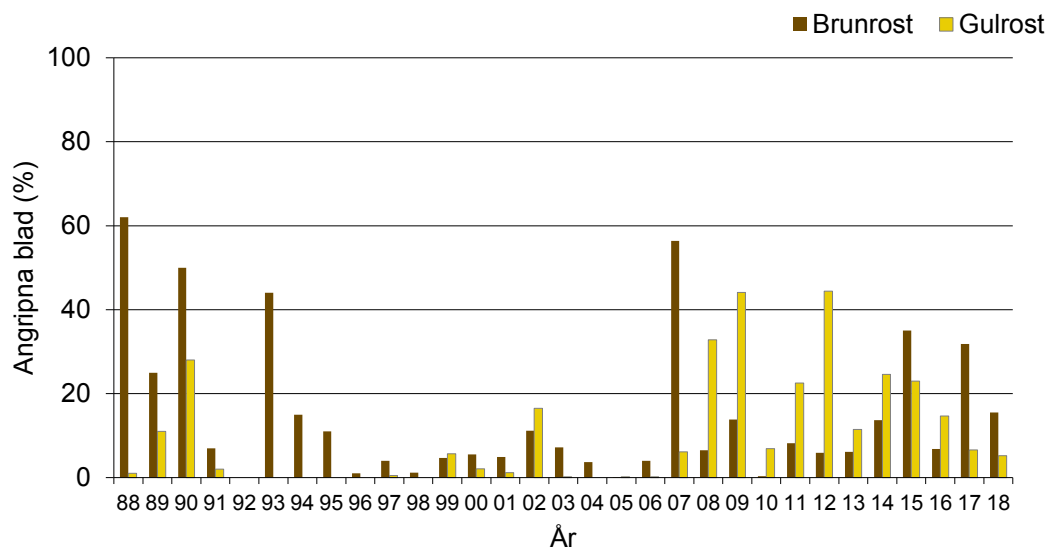
Figur 12. Utveckling av gulrost i höstvetete 2012, 2014–2018 (genomsnitt av samtliga sorter). Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost

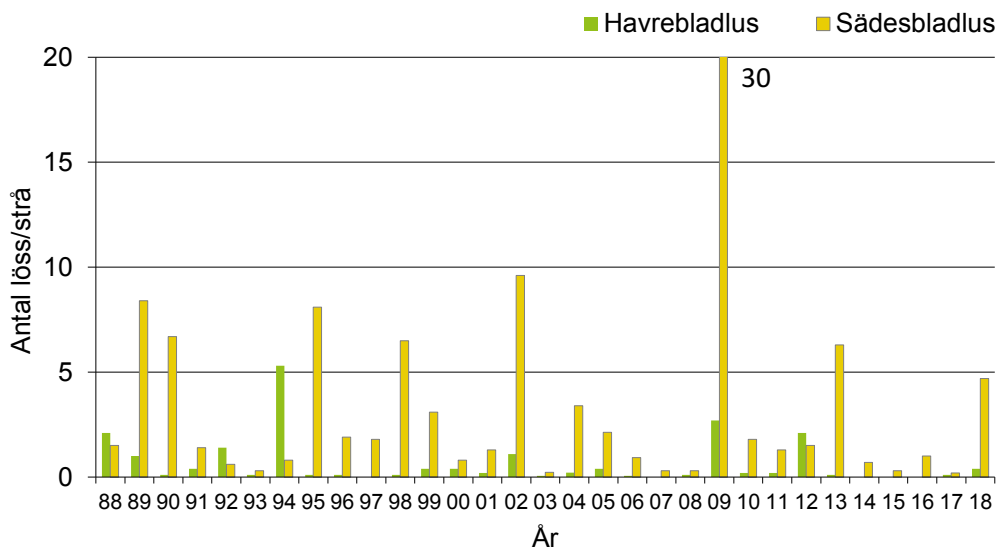
Figur 13. Utveckling av brunrost i höstvetete 2007, 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brun- och gulrost

Figur 14. Slutangrepp (DC 75–83) av brun- och gulrost i höstvetete 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

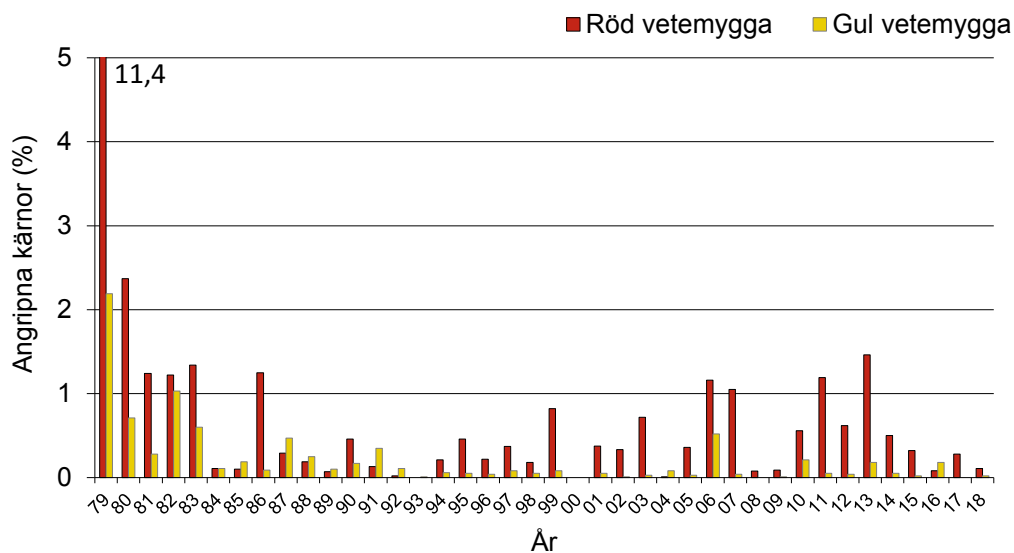
Bladlöss

Figur 15. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i höstvetete 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Vetemygga

Figur 16. Andel kärnor (%) som angripits av röd- respektive gul vetemygga i höst- och vårvete 1979–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Stråknäckare

Tabell 4. Angrepp av stråknäckare i höstvete under våren (DC 31–32) och sommaren (DC 75) 2004–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge. Bekämpningströskeln under våren är 20 procent angripna skott. Skadeträskeln vid sommargradering är index 35.

År	Vårgradering 2004-2018				Sommargradering 2004-2018			
	% ang. skott			Fält över bekämpnings-tröskeln (%)	Index			Fält över index 35 (%)
	Medel	Min	Max		Medel	Min	Max	
2004	6	0	63	8	14	1	41	4
2005	8	0	60	16	22	3	46	15
2006	8	0	71	10	13	1	36	2
2007	9	0	50	8	15	1	36	4
2008	7	0	26	7	7	0	21	0
2009	6	0	85	2	15	0	55	5
2010	0	0	2	0	14	1	47	8
2011	0	0	2	0	14	1	37	2
2012	6	0	58	2	22	1	55	23
2013	1	0	8	0	20	7	52	9
2014	2	0	20	2	13	0	44	8
2015	2	0	15	0	4	0	20	0
2016	3	0	64	8	8	0	26	0
2017	3	0	19	0	19	0	43	2
2018	1	0	8	0	2	0	19	0

Råg

Sammanfattning

Det torra varma vädret under våren gjorde att grödornas utveckling gick mycket snabbt. Angreppen av svampsjukdomar och även insekter blev mycket små.

De första angreppen av **brunrost** hittades i början av maj, och angreppen utvecklades först i slutet av blomningen och därmed blev dess betydelse liten. Enstaka angrepp av **sköldfläcksjuka** noterades i några fält under säsongen, men med det torra vädret avstannade utvecklingen och angreppen följde inte med upp på de övre bladnivåerna. Slutangreppen blev i nivå med 2011 och 2012 års angreppsnivå och mycket lägre jämfört med de senaste fem åren. Små angrepp av **mjöldagg** förekom (företrädevis i NÖ Skåne) under maj-juni, angreppen torkade dock in på grund av det torra vädret och slutangreppen blev mycket låga.

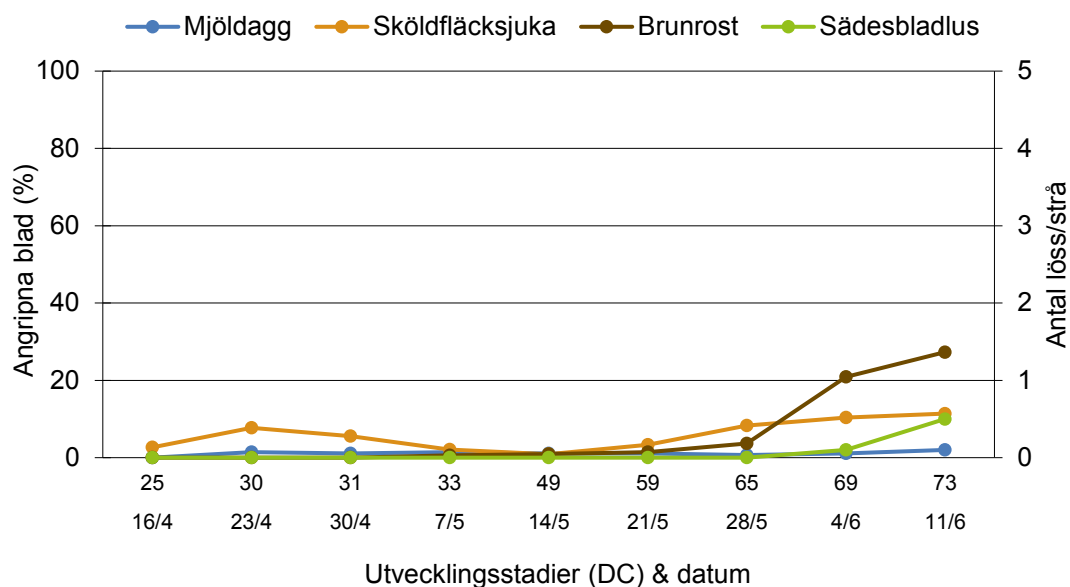
Trots det varma vädret noterades endast små förekomster av **trips** i ca 2/3 delar av prognosfälten och inga av dessa fält uppnådde bekämpningströskeln. Förekomsten av **bladlöss** var liten.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 5. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i råg 2018.

Område	KWS Bono	Herakles	KWS Livado	SU Performer	Totalt
Halland	-	-	-	-	0
NV Skåne	-	-	-	1	1
SV Skåne	-	1	2	2	5
M Skåne	-	-	1	-	1
SÖ Skåne	1	-	-	-	1
NÖ Skåne	-	1	2	2	5
Blekinge	1	-	-	-	1
Totalt	2	2	5	5	14

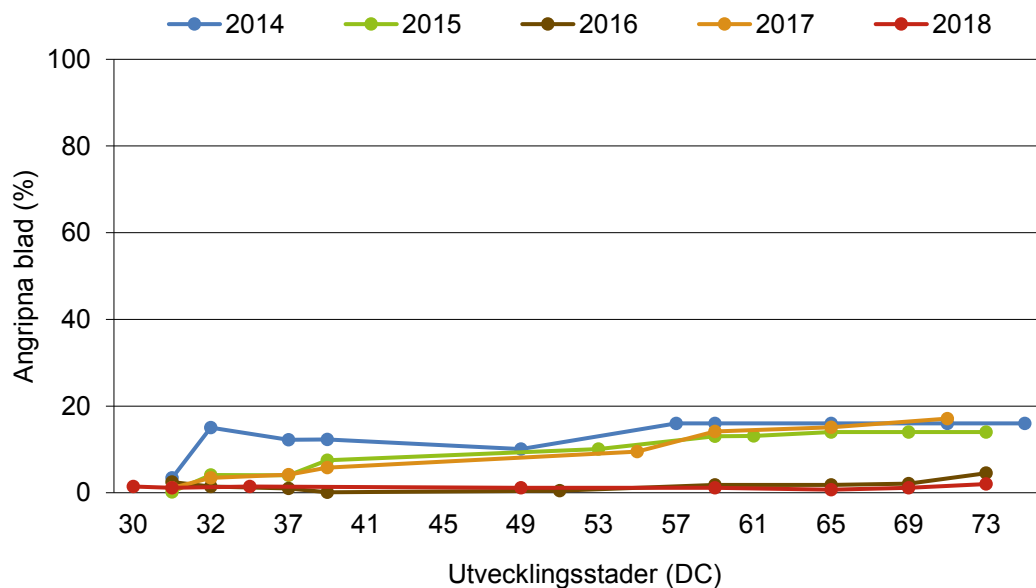
Utveckling av skadegörare i råg 2018

Figur 17. Skadegörarutveckling i råg 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

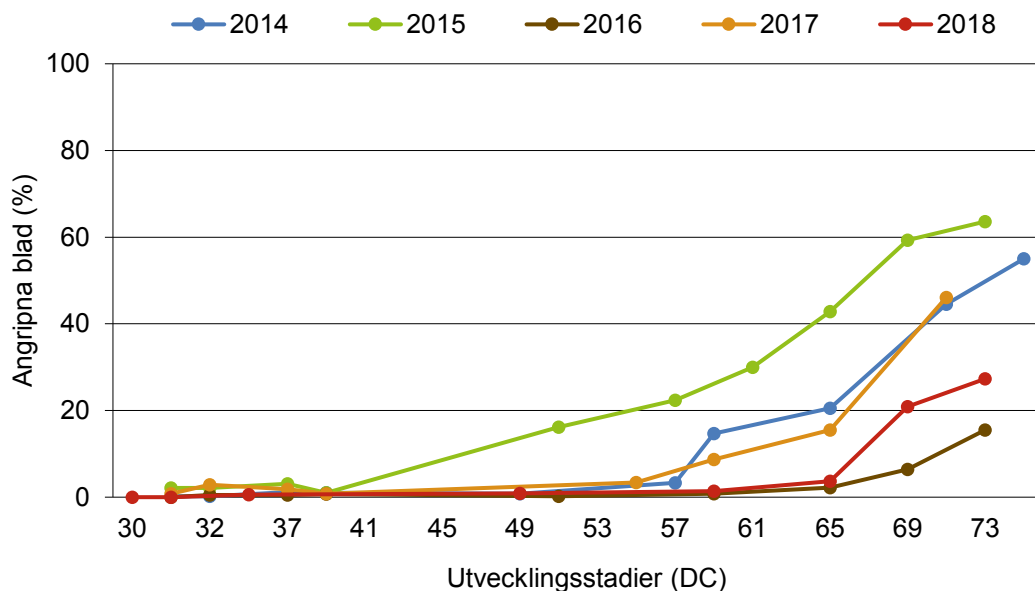
Årsvisa jämförelser i råg

Mjöldagg

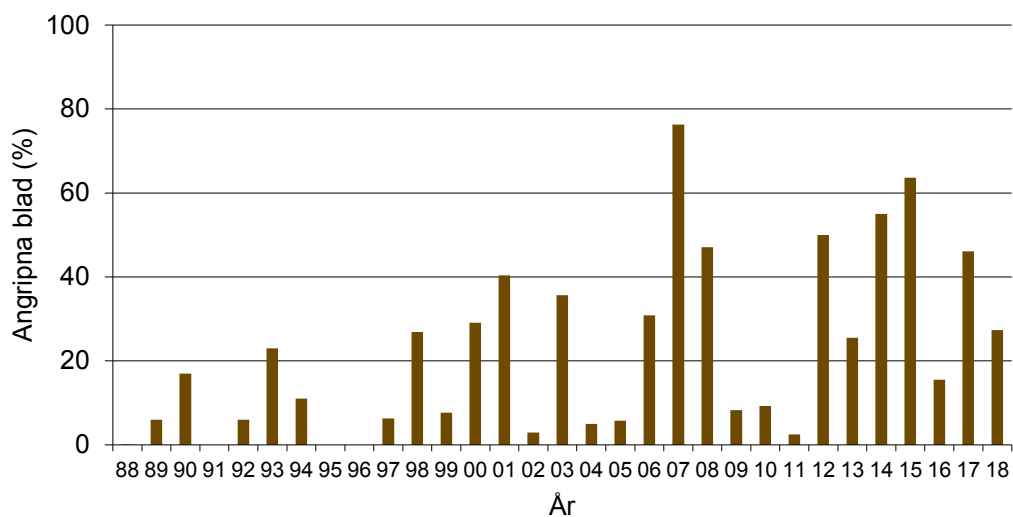

Figur 18. Utveckling av mjöldagg i råg 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost

Figur 19. Utveckling av brunrost i råg 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Figur 20. Slutangrepp (DC 69–83) av brunrost i råg 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Rågvete

Sammanfattning

Det torra och varma vädret under våren gjorde att grödornas utveckling gick mycket snabbt samtidigt som svamputvecklingen missgynnades.

Mindre angrepp med sporulerande **gulrost** noterades som tidigare år vid första graderingen i mitten av april. Angreppen utvecklades dock inte vidare i det torra och varma vädret och angreppen blev små. Angreppen av **brunrost** kom sent och ökade endast i några enstaka fält under mitten av juni. Det torra vädret bidrog till att **mjöldagg**, **sköldfläcksjuka** och **bladfläcksvampar** utvecklades långsamt och slutangreppen blev mycket små.

Angreppen av **stråknäckare** under våren var små och inget fält gick över bekämpningströskeln. Stråknäckaren utvecklades inte heller under den varma sommaren och sommargraderingen visade på små angrepp.

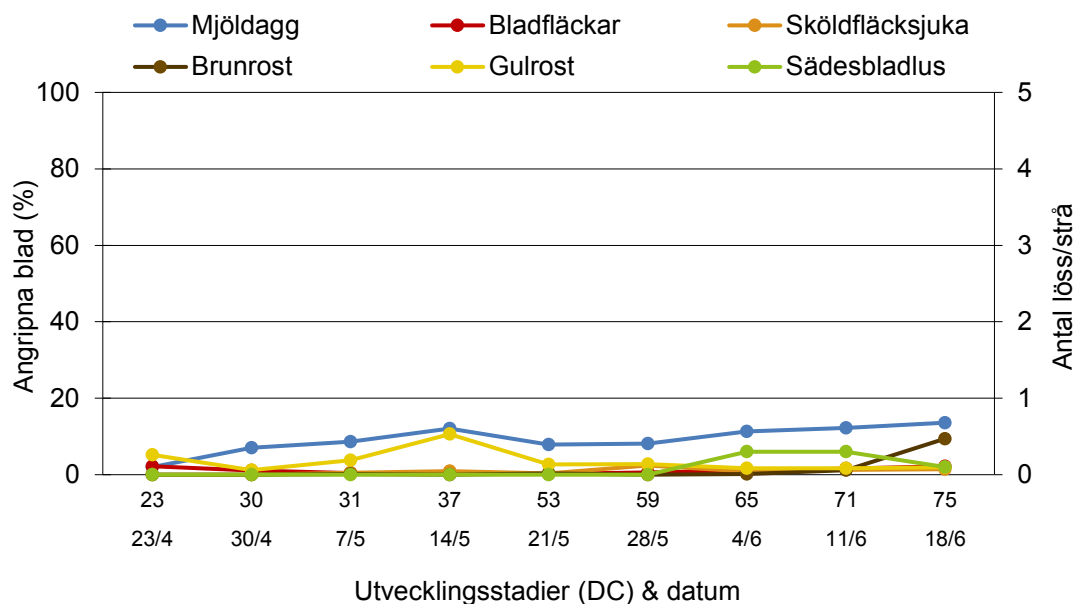
Mindre förekomster av **sådesbladlöss** noterades i flera fält men inga prognosfält uppnådde bekämpningströskeln. **Trips** noterades i ca 65 procent av de graderade prognosfälten varav 15 procent uppnådde bekämpningströskeln.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 6. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i rågvete 2018.

Område	Borwo	SW Cappricia	Empero	Raptus	Trefl	Totalt
Halland	-	1	-	-	1	2
NV Skåne	-	-	-	-	-	0
SV Skåne	1	1	1	-	1	4
M Skåne	-	-	-	-	-	0
SÖ Skåne	-	-	-	-	1	1
NÖ Skåne	1	-	-	1	-	2
Blekinge	-	-	-	-	1	1
Totalt	2	2	1	1	4	10

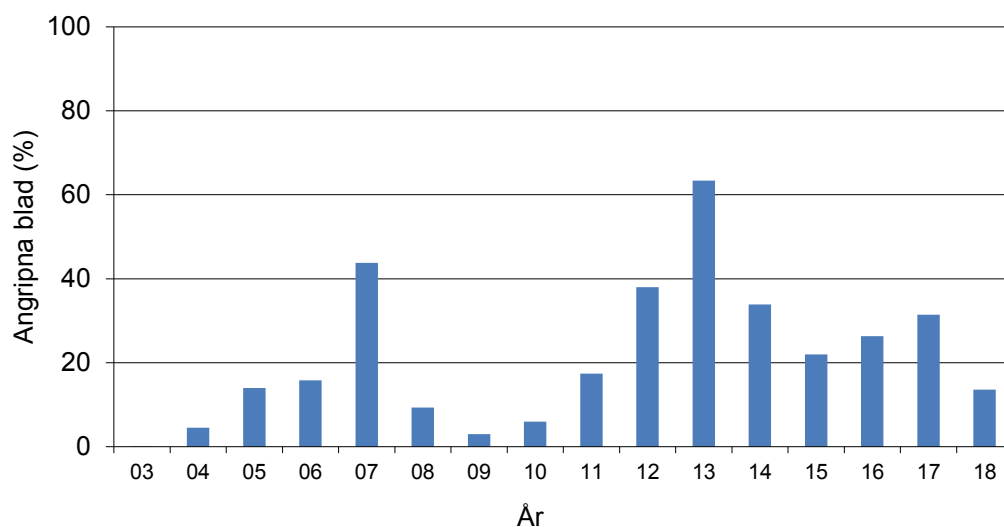
Utveckling av skadegörare i rågvete 2018

Figur 21. Skadegörarutveckling i rågvete 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

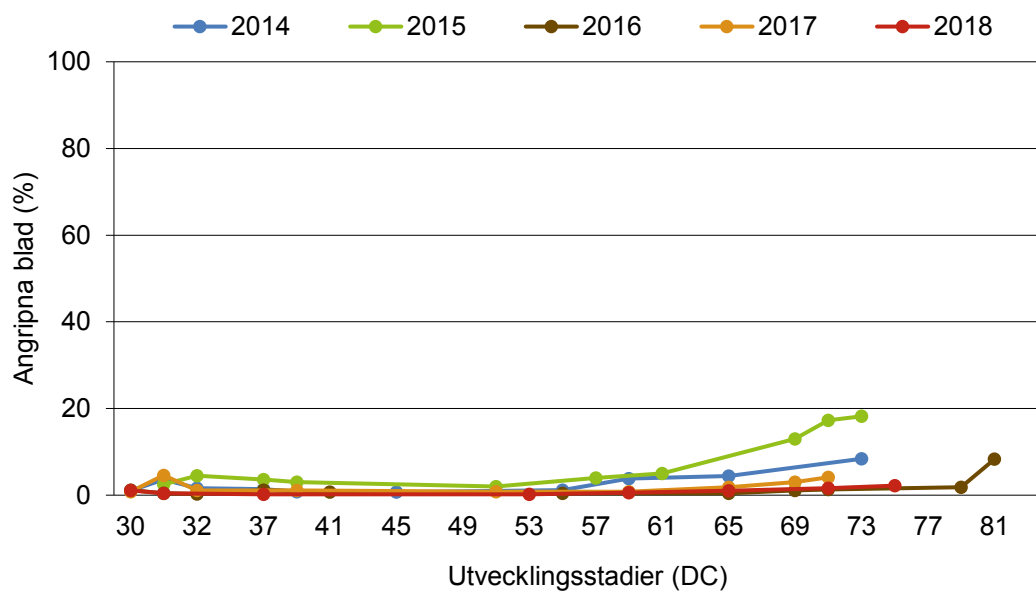
Årsvisa jämförelser i rågvete

Mjöldagg

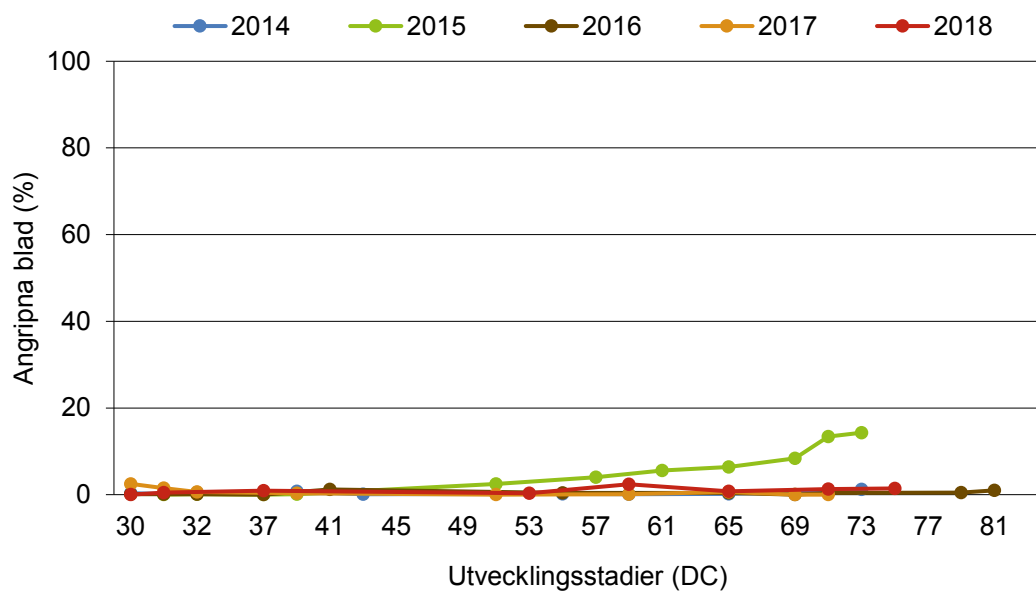
Figur 22. Slutangrepp (DC 73–83) av mjöldagg i rågvete 2003–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladfläcksvampar

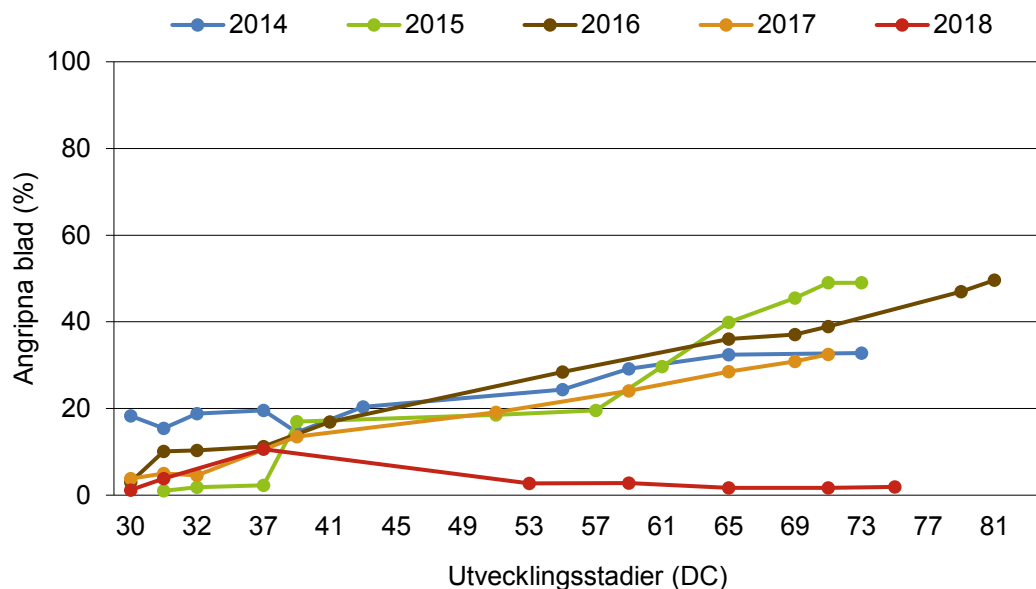
Figur 23. Utveckling av bladfläcksvampar i rågvete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

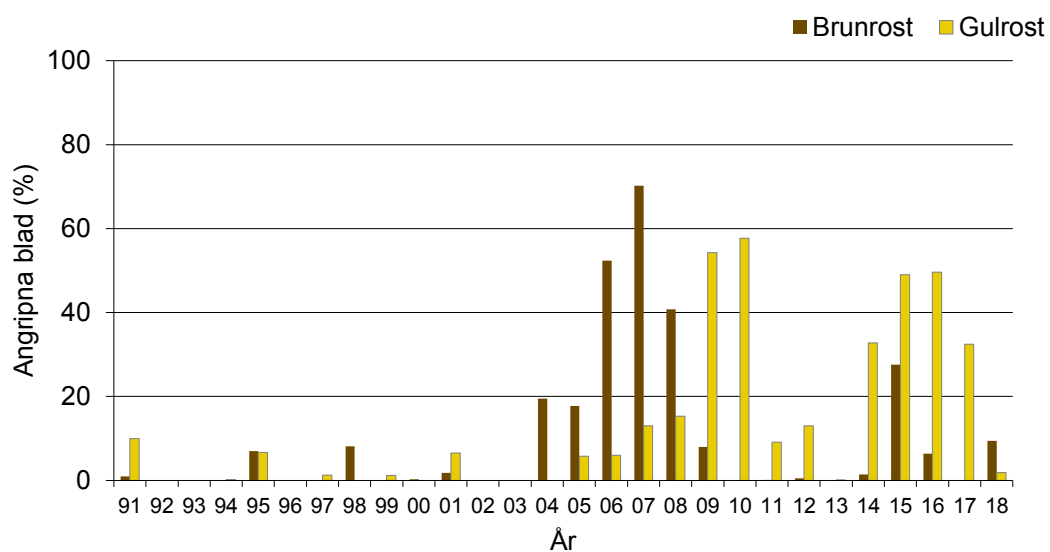
Figur 24. Utveckling av sköldfläcksjuka i rågvete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost

Figur 25. Utveckling av gulrost i rågvetete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brun- och gulrost

Figur 26. Slutangrepp (DC 73–83) av brun- och gulrost i rågvetete 1991–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Höstkorn

Sammanfattning

Den sena skörden 2017 i kombination med en nederbördsrik höst medförde att höstkornsarealen minskade. Övervintringen var god.

Inflygningen av bladlöss följdes i sugfällorna på Alnarp och Ingelstorp (Kalmar) under hösten och förekomsten blev liten till måttlig. Ett fåtal bladlöss hittades i några enstaka bevakningsfält med höstspannmål under hösten. Bekämpningsbehov uppstod endast i mycket tidigt sådda fält, vilka var mycket få denna regniga höst. **Rödsotvirus** sprids med hjälp av bladlöss på hösten och en riskfaktor som kan ha stor betydelse för angreppen är tidig sådd. I och med de låga förekomsterna av bladlöss och den generellt sena sådden blev angreppen av rödsot små.

När graderingarna startade i april fanns mindre angrepp av **kornrost**. Kornrost har varit den mest betydelsefulla sjukdomen de senaste åren, och blev så även i år om än på betydligt lägre nivå än 2017. Många angripna blad i flera prognosfält men små angrepp på varje blad. Ingen **Ramularia** noterades i år. Förekomsten av **kornets bladfläcksjuka** och **sköldfläcksjuka** var mycket liten.

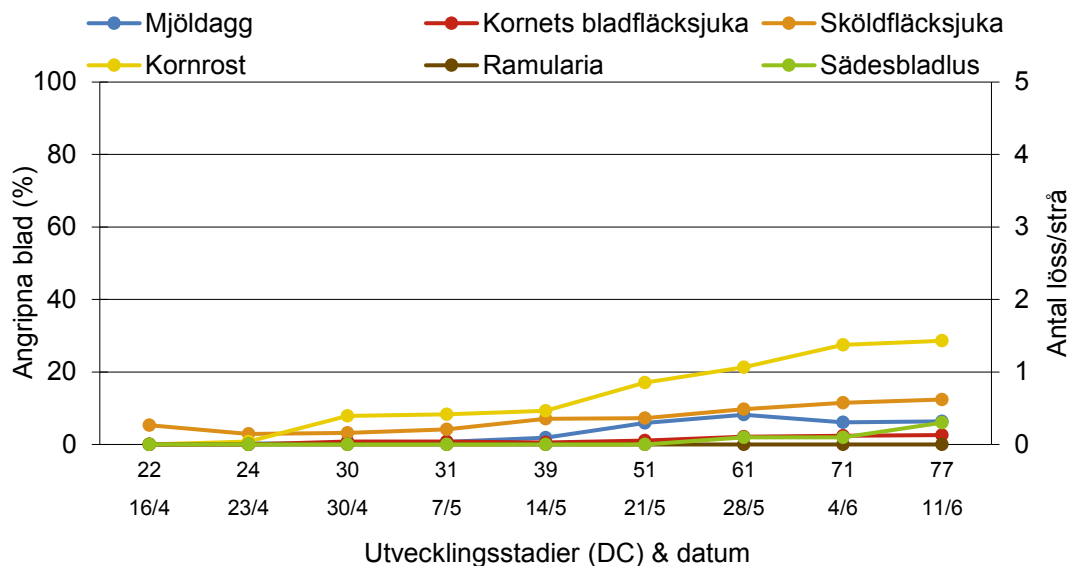
Liten förekomst av **bladlöss** noterades i några prognosfält. Det varma vädret var gynnsamt för **trips**. Angrepp noterades i samtliga prognosfält varav 20 procent uppnådde bekämpningströskeln.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 7. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i höstkorn 2018.

Område	Frigg	Joker	Matros	Mercurioo	Verity	SY Wootan	Summa
Halland	-	-	1	-	-	-	1
NV Skåne	1	-	1	1	-	1	4
SV Skåne	1	-	1	1	1	1	5
M Skåne	1	-	-	-	-	-	1
SÖ Skåne	2	-	1	-	-	-	3
NÖ Skåne	1	-	-	-	1	-	2
Blekinge	-	1	-	-	-	-	1
Totalt	6	1	4	2	2	2	17

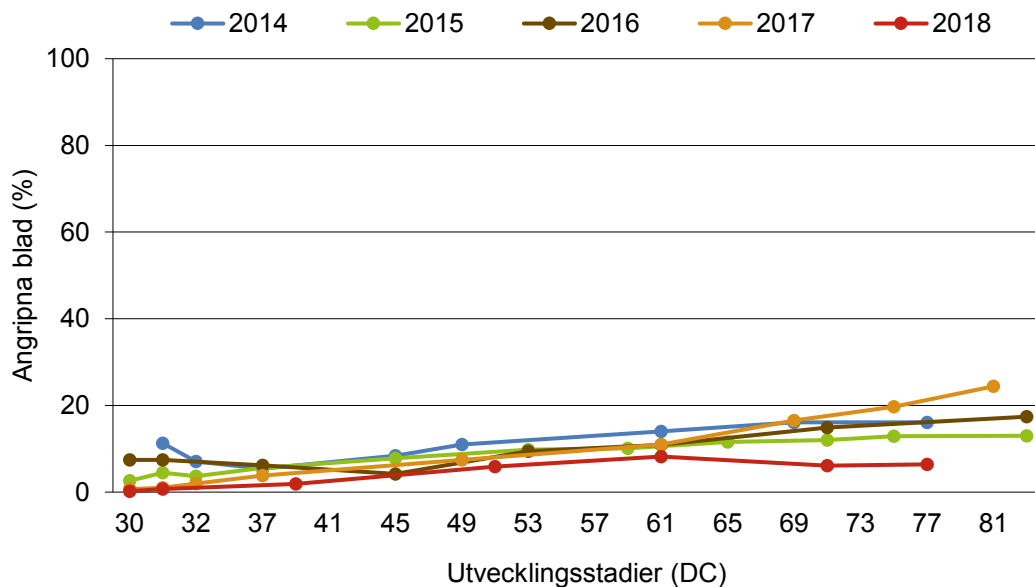
Utveckling av skadegörare i höstkorn 2018

Figur 27. Skadegörarutveckling i höstkorn 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

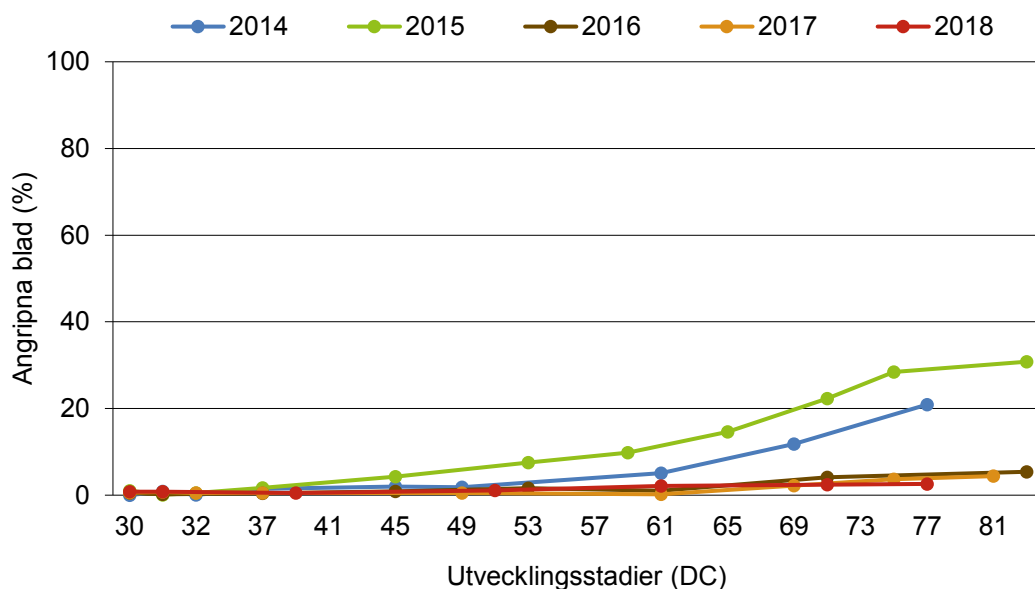
Årsvisa jämförelser i höstkorn

Mjöldagg

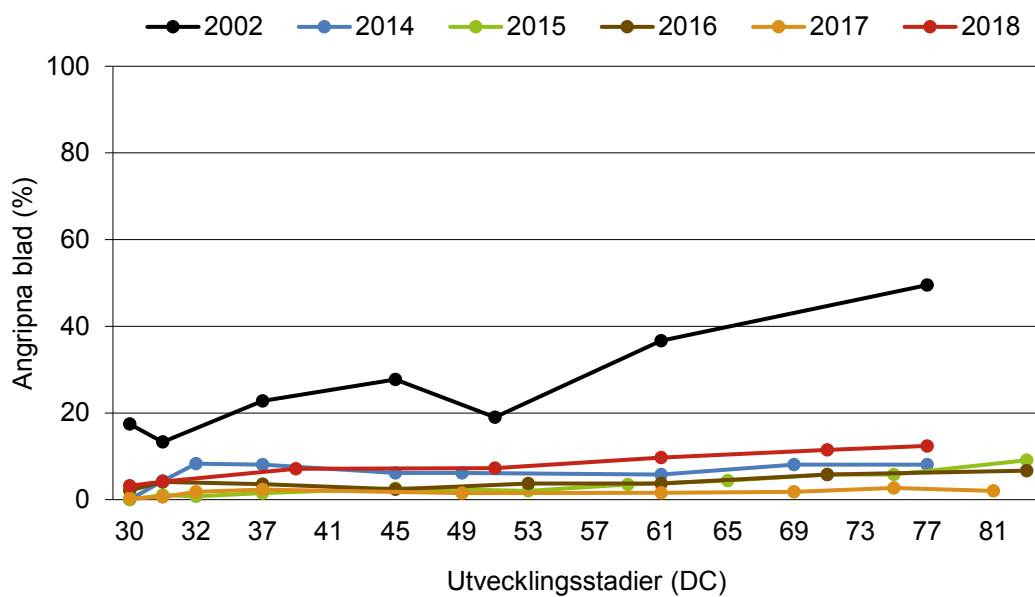
Figur 28. Utveckling av mjöldagg i höstkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka

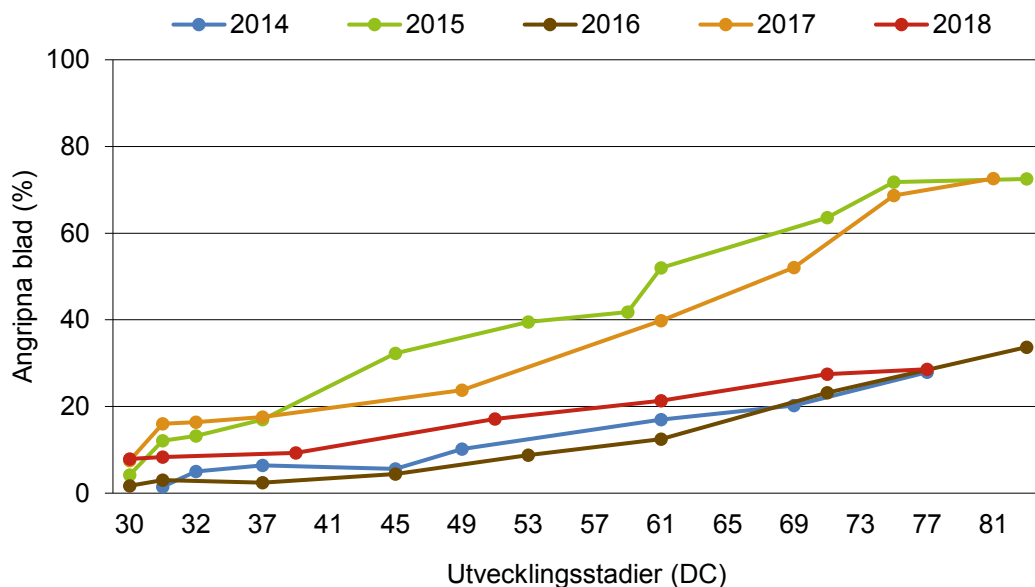
Figur 29. Utveckling av kornets bladfläcksjuka i höstkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

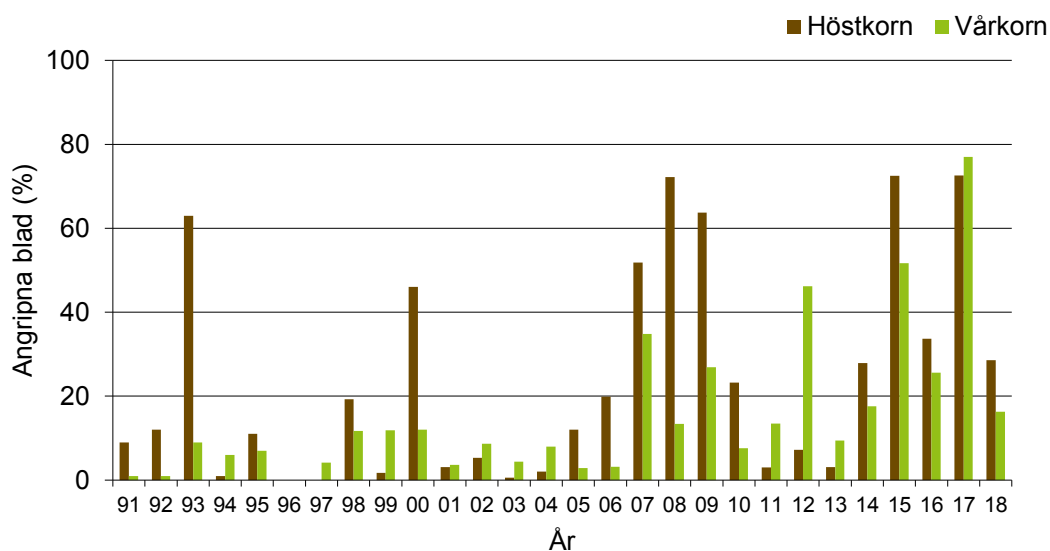
Figur 30. Utveckling av sköldfläcksjuka i höstkorn 2002, 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

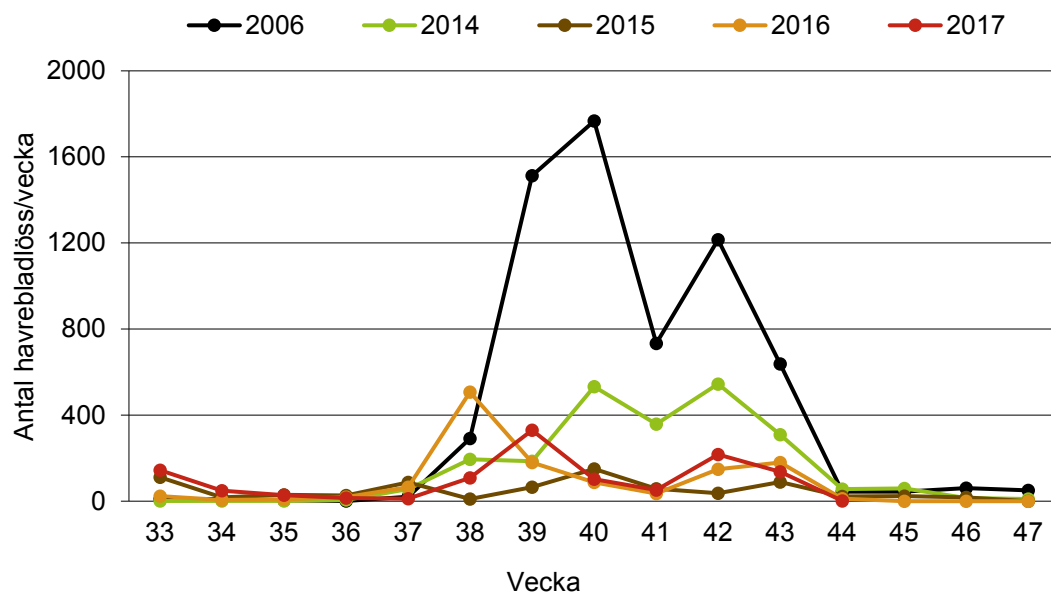
Figur 31. Utveckling av kornrost i höstkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

Figur 32. Slutangrepp (DC 75–83) av kornrost i höst- och vårkorn 1991–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladlöss i sugfällan i Alnarp – höstsmitta av rödsotvirus

Figur 33. Veckovis förekomst av bladlöss under hösten (mitten av augusti till slutet av november) i sugfällan på Alnarp 2006, 2014–2017. (2006: havre- och sädesbladlus, 2014: havre-, sädes- och majsbladlus, 2015-2017: havre-, sädes, majs- och persikoblodlus.)

Vårvete

Sammanfattning

Sen sådd i kombination med varmt och torrt väder gjorde att bestånden blev tunna och glesa. Angrepp av olika svampsjukdomar var väldigt små, men stora angrepp av bladlöss.

De första angreppen av **mjöldagg** noterades relativt sent, en vecka in i juni, då många fält redan hade passerat stadium 39. Mjöldaggen höll sig på en låg nivå hela säsongen, endast i några enstaka prognosfält klättrade mjöldaggen upp på bladnivå två. Första noteringarna om **gul-** och **brunrost** gjordes i mitten av juni men angreppen utvecklades inte nämnvärt. Det torra och varma vädret missgynnade bladfläckssvamparna. **Svartpricksjuka** noterades först i mitten av juni och utvecklades därefter inte vidare. **Vetets bladfläcksjuka** (DTR) noterades i ett riskfält i slutet av maj och ökade rejält i detta fält under början av juni. Slutangreppet i detta fält blev ganska högt, men i övriga prognosfält, som inte var riskfält, var angreppen nästintill obefintliga.

De första **havrebladlössen** började noteras i fält i mitten av maj, spritt i hela området. På grund av torkan satt många av havrebladlössen på stråbaserna under markytan, vilket gjorde att de var svåra att upptäcka. Förekomsten ökade redan under sista veckan i maj och flertalet prognosfält överskred bekämpningströskeln i slutet av maj och under de första veckorna i juni. En hel del **sådesbladlöss** noterades i flertalet fält. Havrebladlössen hade sin topp under mitten av juni medan sådesbladlössen fortsatte öka ända till sista graderingstillfället (2 juli).

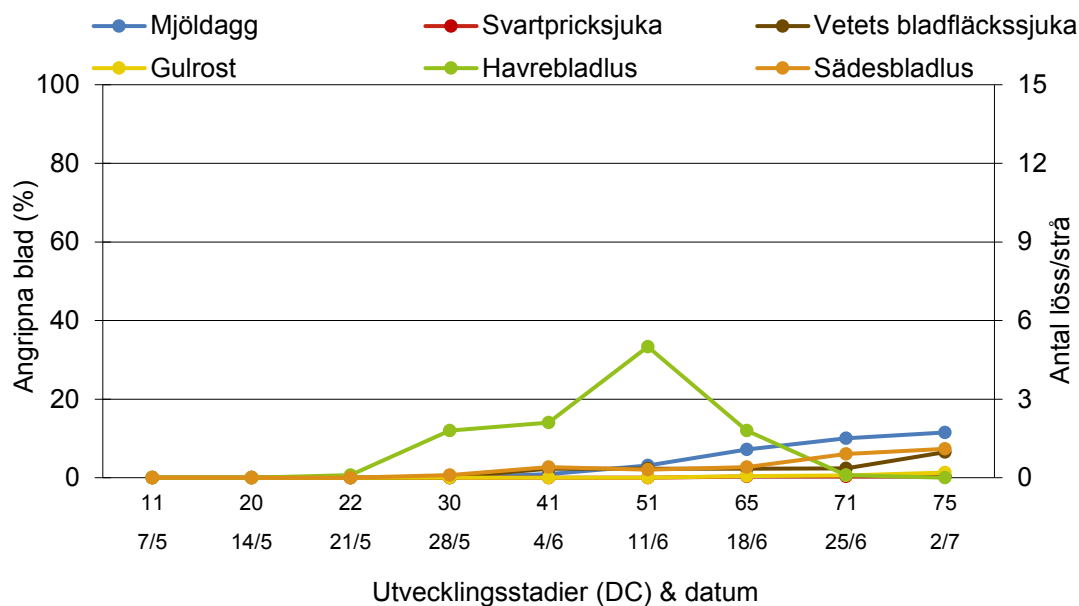
Den mycket varma våren gjorde att 90 daggrader för **fritflugan** uppnåddes på flertalet platser redan första veckan i maj och en vecka senare hade samtliga lokaler passerat 90 daggrader. Jämfört med tidigare år är det ca två veckor tidigare än 2015-2017 men ungefär vid samma tid som 2014. Den sena sådden gjorde att det fanns många vårvetefält som vid denna tidpunkt inte hade passerat 1,5-bladsstadiet och i kombination med varmt väder och liten vind fanns bekämpningsbehov även i vårvete detta år.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 8. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i vårvete 2018.

Område	KWS Alderon	SW Diskett	WPB Oryx	Quarna	WPB Skye	Summa
Halland	-	1	-	1	2	4
NV Skåne	-	2	-	1	-	3
SV Skåne	1	2	1	-	-	4
M Skåne	1	-	-	-	-	1
SÖ Skåne	-	-	-	-	-	0
NÖ Skåne	-	-	-	-	1	1
Blekinge	-	2	-	-	-	2
Totalt	2	6	1	2	3	15

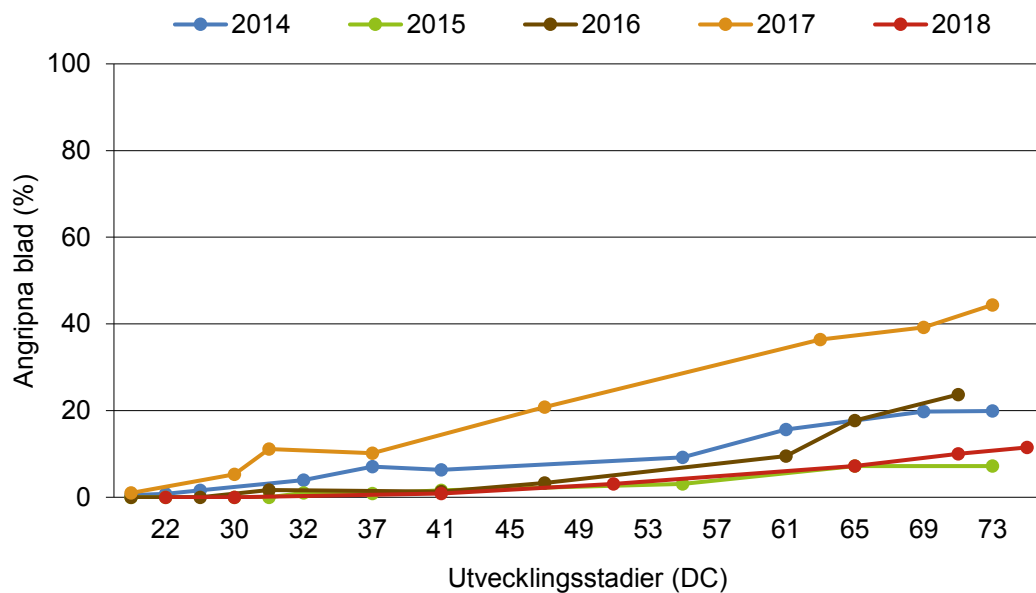
Utveckling av skadegörare i vårmete 2018

Figur 34. Skadegörarutveckling i vårmete 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

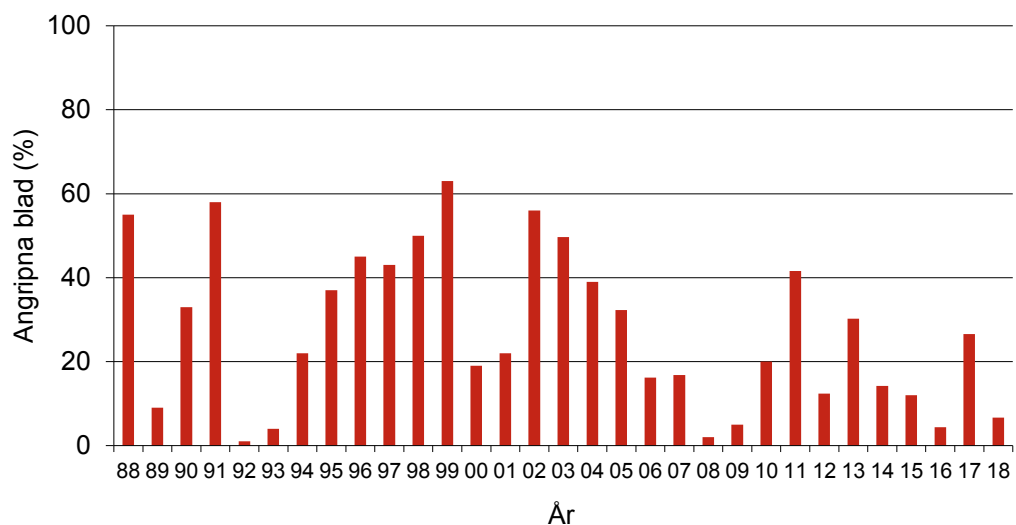
Årsvisa jämförelser i vårmete

Mjöldagg

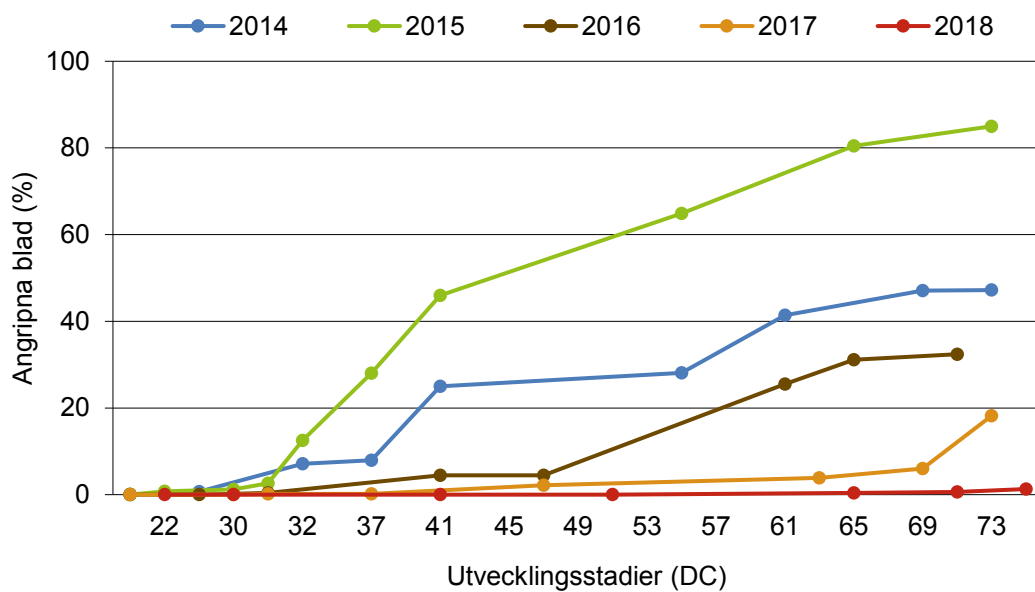
Figur 35. Utveckling av mjöldagg i vårmete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka

Figur 36. Slutangrepp (DC 73–83) av svartpricksjuka i vårvete 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

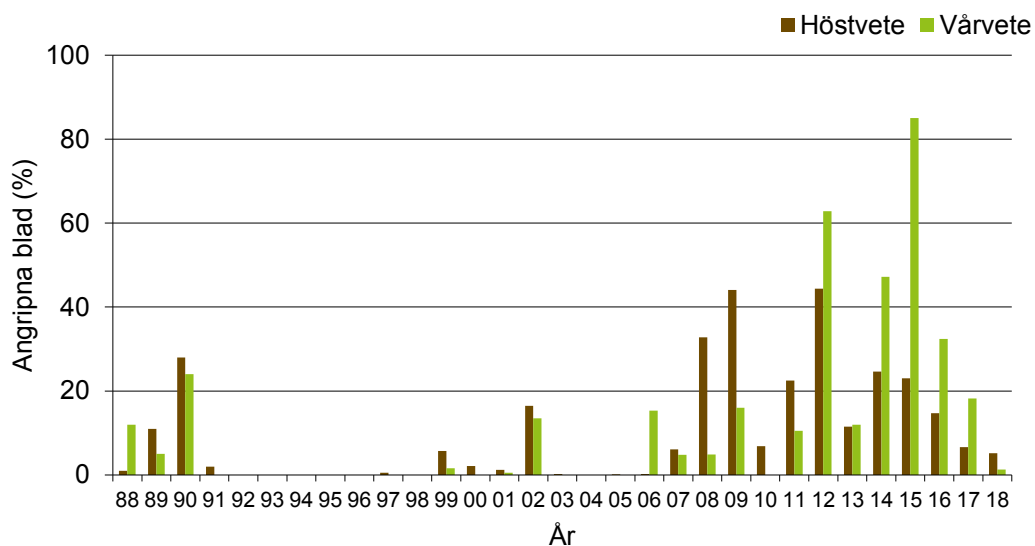
Gulrost

Figur 37. Utveckling av gulrost i vårvete 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

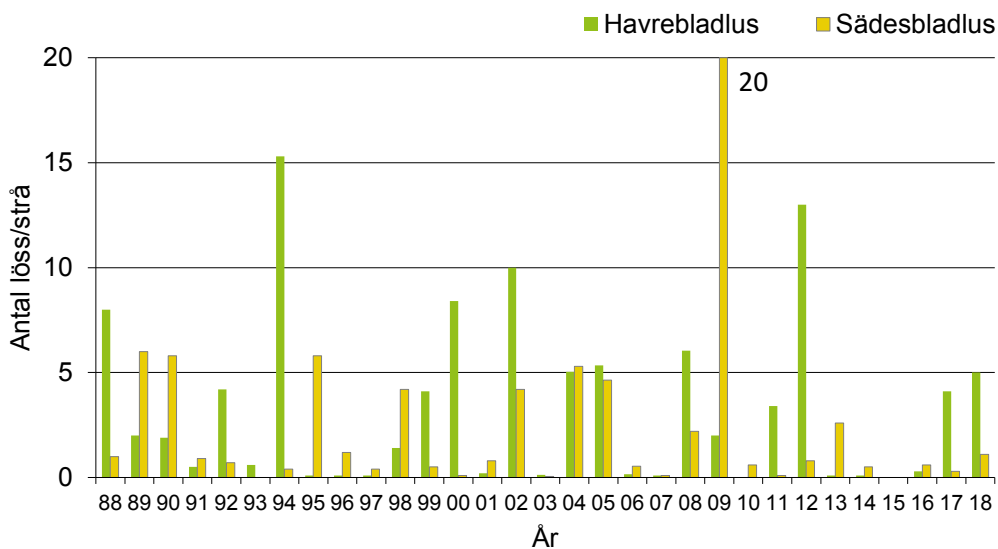

Gulrost

Figur 38. Slutangrepp (DC 73–83) av gulrost i höst- och vårvete 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge. Genomsnitt av samtliga graderade sorter. Årligen inventeras ca 10 vårvetefält och 80 höstvetefält.

Blادلöss

Figur 39. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i vårvete 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Vårkorn

Sammanfattning

Sen sådd i kombination med varmt och torrt väder gjorde att det blev många tunna och glesa bestånd. Våldigt små angrepp av svamp men stora angrepp av bladlöss.

Första angreppen av **kornrost** noterades tredje veckan i maj och utvecklades därefter långsamt. Först en månad senare under mjölkmodnaden ökade angreppen och slutangreppen blev små till måttliga. De första noteringarna av **mjöldagg** hittades i slutet av maj, men slutangreppen, för mottagliga sorter, blev mycket låga. Det mycket torra och varma vädret missgynnade bladfläckssvamparna, **kornets bladfläcksjuka** och **sköldfläcksjuka**, och slutangreppen blev mycket små. Till skillnad från 2017 förekom inga angrepp av **Ramularia**. I sorten Flair förekom dock mörka fysiologiska fläckar.

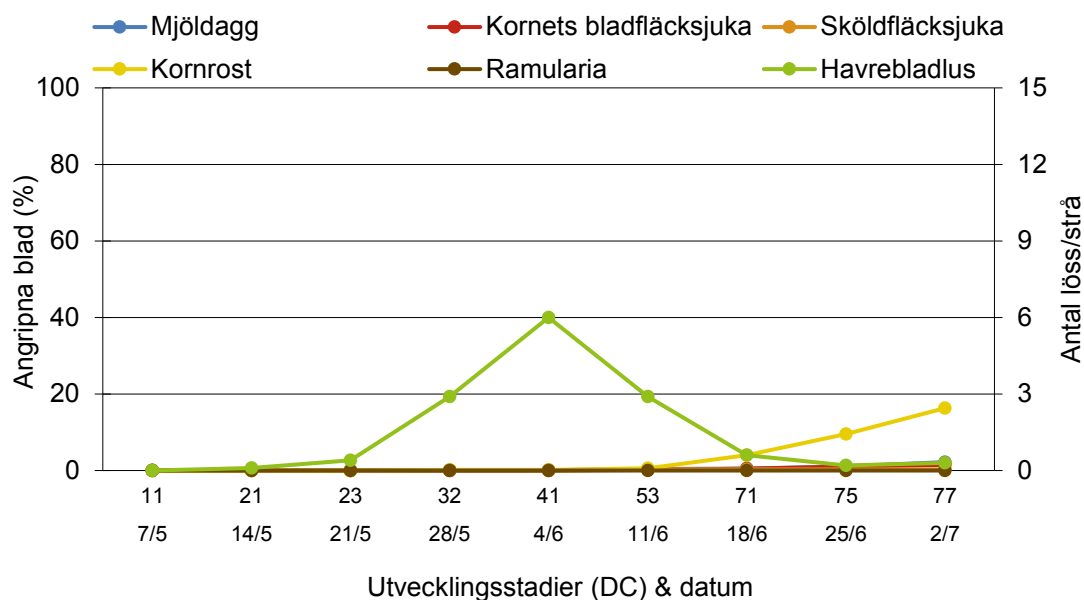
Havrebladlöss började noteras i fälten en vecka in i maj, och de första rapporterna kom från Blekinge. Förekomsten ökade rejält under sista veckan i maj. På grund av torkan satt många löss på stråbaserna under markytan eller gömde sig under bladslidorna. Totalt blev det starka angrepp och ungefär 80 procent av prognosfälten överskred bekämpningströskeln. Angreppen blev störst i fält med bra gröda, i riktigt torkdrabbade fält blev angreppen oftast mindre. En hel del **sädesbladlöss** noterades i flertalet prognosfält samt enstaka **grönstrimmiga gräsbladlöss**. **Sädesbladbaggens larver** och dess skador kunde lätt hittas i flertalet fält.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 9. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i vårkorn 2018.

Område	Anakin	Dragoon	SW Catriona	Ellinor	Flair	KWS Irina	Laureate	RGT Planet	Propino	Salome	Thermus	Summa
Halland	-	1	-	-	-	2	-	4	-	-	-	7
NV Skåne	-	-	-	-	1	-	1	3	2	2	-	9
SV Skåne	-	-	1	-	1	4	2	6	2	1	-	17
M Skåne	-	1	-	-	2	2	-	1	-	-	1	7
SÖ Skåne	-	1	-	1	-	2	1	4	1	-	-	10
NÖ Skåne	-	-	-	-	-	3	-	2	1	-	-	6
Blekinge	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	4
Totalt	1	4	1	1	4	14	4	20	6	4	1	60

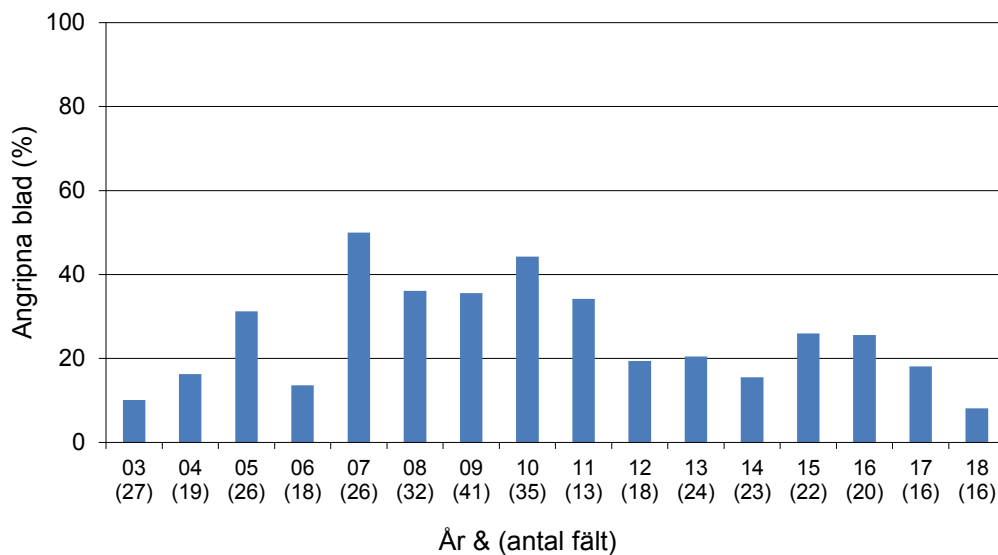
Utveckling av skadegörare i vårkorn 2018

Figur 40. Skadegörarutveckling i vårkorn 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

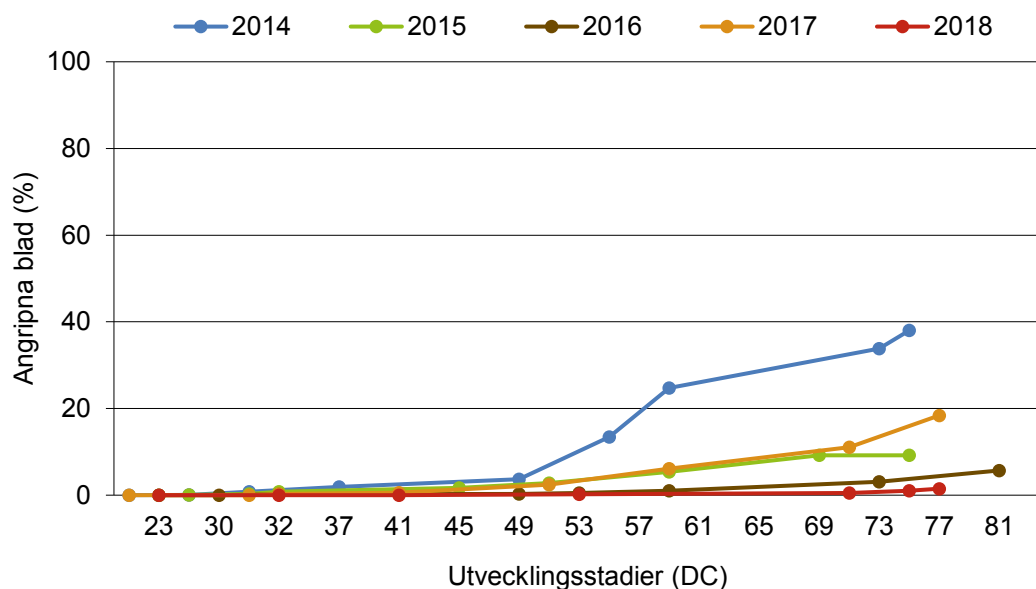
Årsvisa jämförelser i vårkorn

Mjöldagg

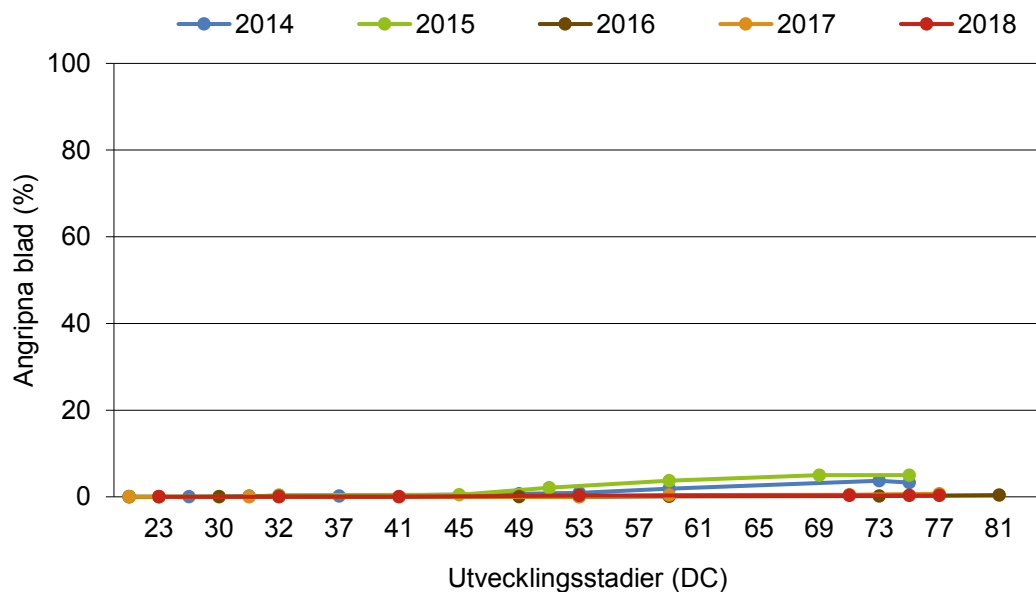
Figur 41. Slutangrepp (DC 75–83) av mjöldagg i sorter utan Mlo-resistens i vårkorn 2003–2018. Antal fält inom parantes. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka

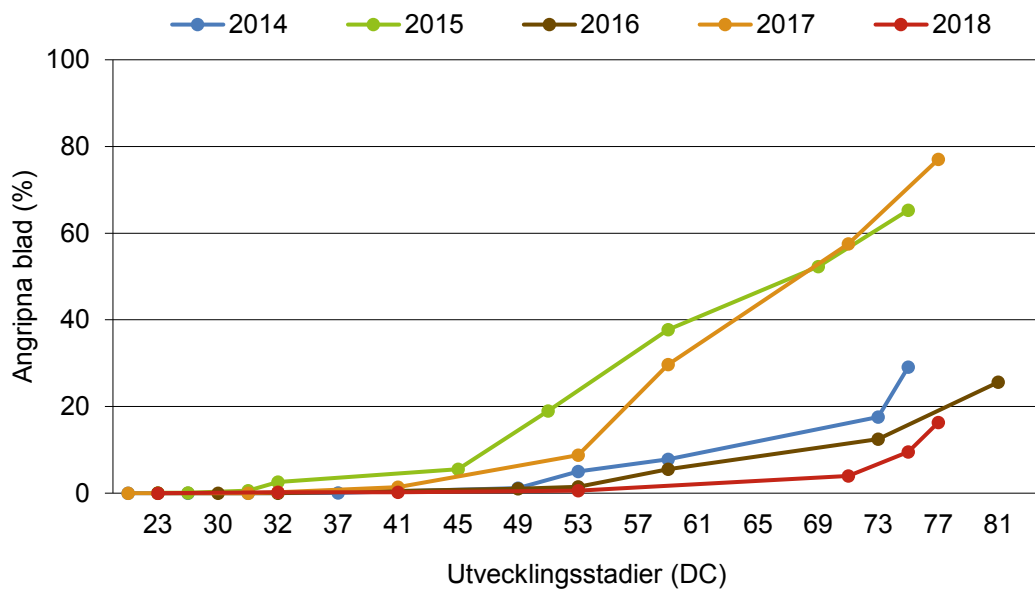
Figur 42. Utveckling av kornets bladfläcksjuka i vårkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

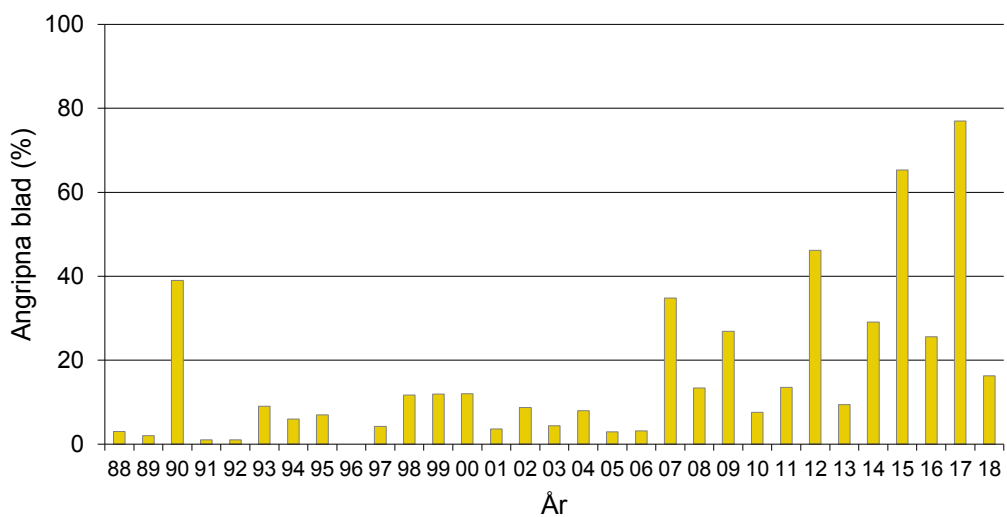

Figur 43. Utveckling av sköldfläcksjuka i vårkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

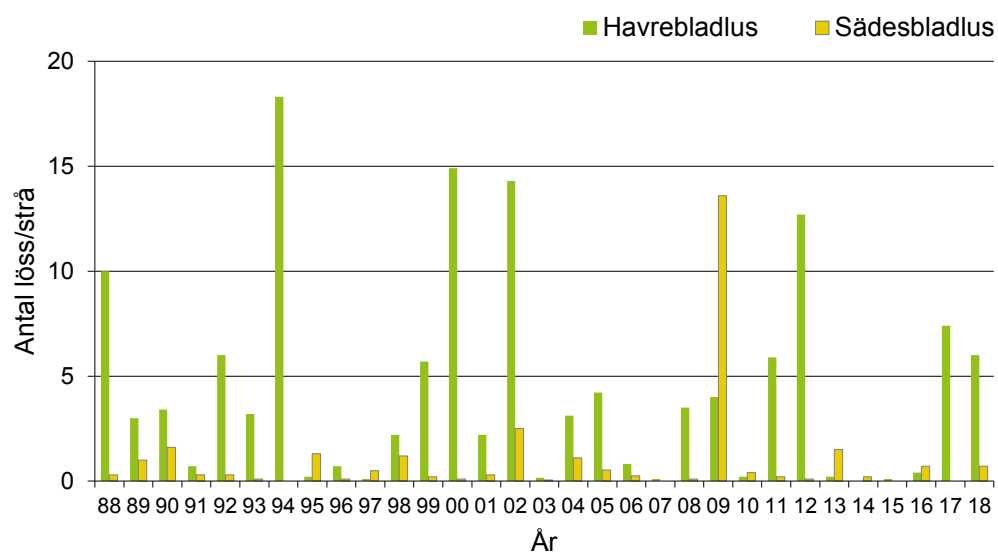

Figur 44. Utveckling av kornrost i vårkorn 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Figur 45. Slutangrepp (DC 75–83) av kornrost i vårkorn 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Blادلöss

Figur 46. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i vårkorn 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Havre

Sammanfattning

Relativt sen sådd i kombination med varmt och torrt väder gjorde att det blev en del tunna och glesa bestånd. Inga angrepp av svamp men mycket insekter i fält.

Förekomsten av **mjöldagg**, **havrens bladfläcksjuka** och **kronrost** var mycket liten 2018. Angreppen av **axfusarios** var små och DON-halterna generellt låga.

Ingen förekomst av **bladbakterios** noterades i prognosfälten.

Havrebladlöss noterades i ca hälften av prognosfälten i mitten av maj. Bladlössen ökade fort i antal och angreppen blev väldigt starka i såväl Skåne som Halland och Blekinge. Högsta graderade angreppet var 100 löss/strå och nästan samtliga prognosfält gick över bekämpningströskeln. På grund av torkan satt många löss på stråbaserna under markytan eller gömde sig under bladslidorna. Även lite **sädesbladlöss** samt enstaka **grönstrimmiga gräsbladlöss** förekom i flertalet prognosfält.

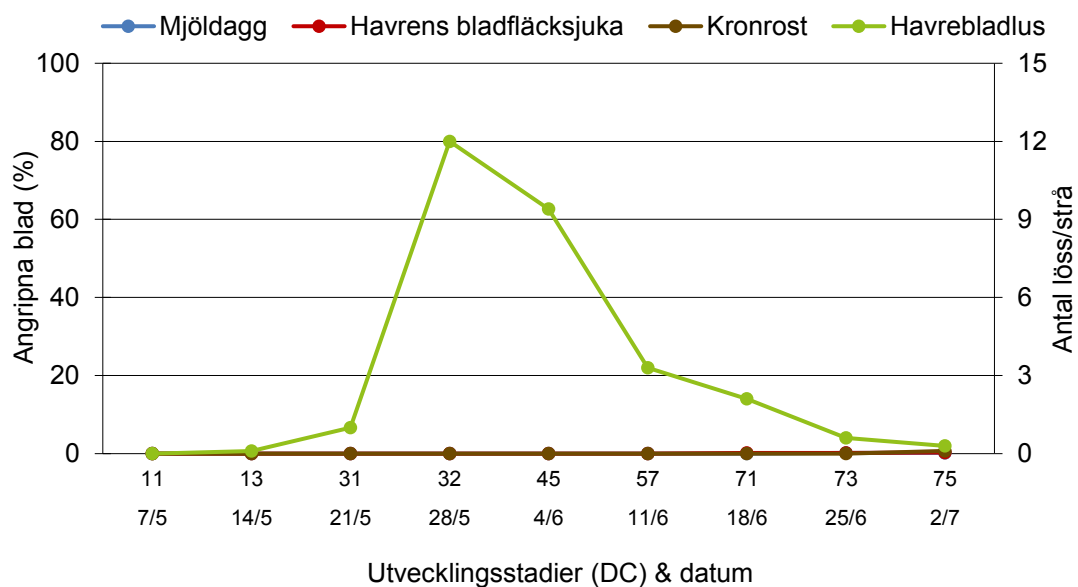
Den mycket varma våren gjorde att 90 daggrader för **fritflugan** uppnåddes på flertalet platser redan första veckan i maj och en vecka senare hade samtliga lokaler passerat 90 daggrader. Jämfört med tidigare år är det ca två veckor tidigare än 2015-2017 men ungefär vid samma tid som 2014. Den sena sådden gjorde att det fanns många havrefält som vid denna tidpunkt inte hade passerat 1,5-bladsstadiet och i kombination med varmt väder och liten vind fanns bekämpningsbehov i flertalet fält. Skador av fritfluga graderas sedan i stråskjutningen men skadorna var i flertalet fält ganska små.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 10. Områdesvis sortfördelning av prognosfälten i havre 2018.

Område	Belinda	Galant	Heinrich	Symphony	Summa
Halland	-	-	-	3	3
NV Skåne	-	3	-	1	4
SV Skåne	-	1	1	-	2
M Skåne	-	-	-	-	0
SÖ Skåne	1	-	-	-	1
NÖ Skåne	-	-	-	1	1
Blekinge	-	-	-	1	1
Totalt	1	4	1	6	12

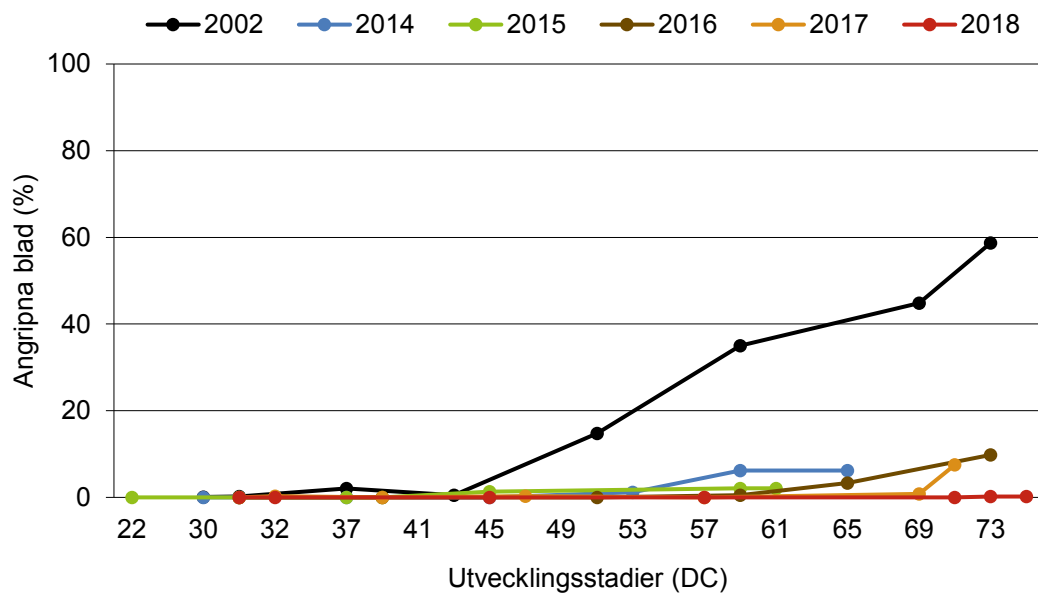
Utveckling av skadegörare i havre 2018

Figur 47. Skadegörarutveckling i havre 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Årsvisa jämförelser i havre

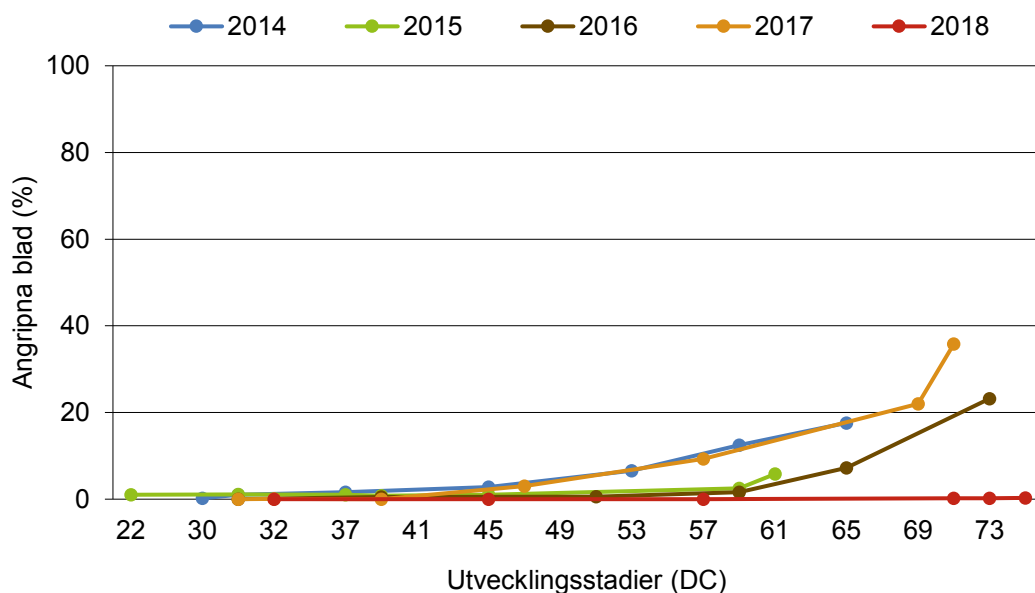
Mjöldagg

Figur 48. Utveckling av mjöldagg i havre 2002, 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

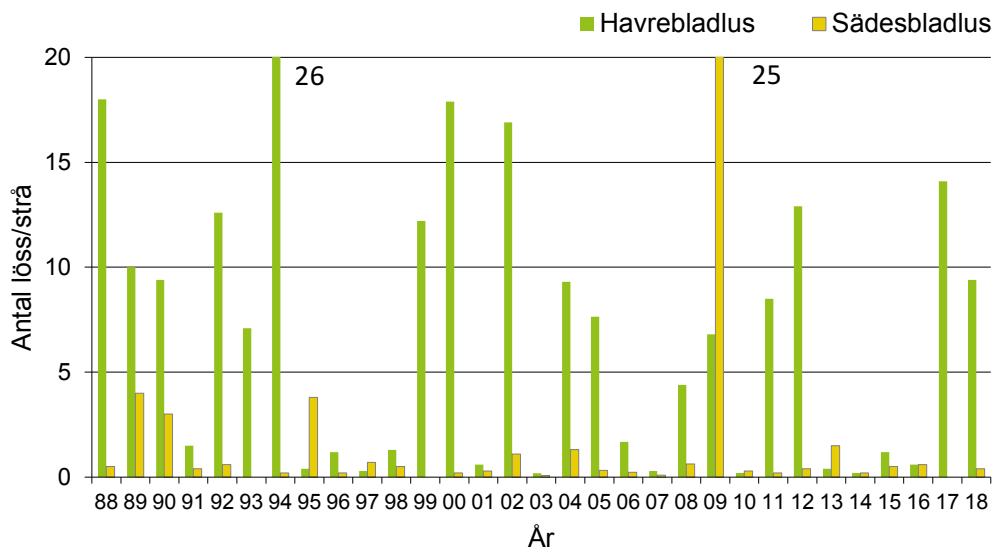

Havrens bladfläcksjuka

Figur 49. Utveckling av havrens bladfläcksjuka i havre 2014–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Blادلöss

Figur 50. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i havre 1988–2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Höstraps

Sammanfattning

Den sena skörden 2017, som följdes av en mycket regnig höst, medförde att sådden av höstraps blev ganska sen och arealen av höstraps minskade betydligt jämfört med de senaste åren. Se tabell 2, sid 8. Höstrapsen övervintrade bra.

Redan under sommaren 2017 observerades **sniglar** i betydligt större omfattning än vanligt. Den regniga hösten var dessutom väldigt gynnsam och förekomsten av sniglar blev väldigt stor. I många rapsfält fanns stora gnagskador och bekämpning gjordes i många fält. Trots det blev skadorna omfattande i alla fall i delar av fälten.

Insekter på hösten

Endast små gnagskador av **rapsjordloppa** förekom i vissa nysådda höstrapsfält. För att värdera behovet av bekämpning riktad mot rapsjordloppans larver följdes sedan inflygning genom gulsålar i 20 fält i Skåne och i ett fält i Blekinge under hösten 2017. Angrepp av rapsjordloppa förekommer i cykler med ca sju års mellanrum och en rekordhög topp nåddes under hösten 2014 och populationen är nu på väg ner, se figur 51, 52 och 53. Inflygningen av rapsjordloppan var fortsatt ganska stor hösten 2017 men plantundersökningarna på våren visade att populationen är på väg ner. I medeltal förekom 1,5 larver per planta, vilket är klart lägre än fjolårets värde på 3,7. Spridningen var dock stor mellan olika områden i Skåne och även mellan olika fält. Angreppen var störst i SV och mellersta delarna, följt av NV medan förekomsten i SÖ låg något lägre.

Den **lilla kålflugans** larver (tredje generationen) förekom endast i liten omfattning. Ingen förekomst av **bladlöss**, varken kålbladlöss eller persikbladlöss, under hösten.

Svampsjukdomar

Den regniga hösten var gynnsam för **kålbladmögel** och angrepp förekom i många fält. **Klumprotsjuka** har ökat under flera år, angrepp är vanliga men det kom inte så många rapporter om starka angrepp 2018. Den torra och varma väderleken missgynnade flertalet av svampsjukdomarna. Angreppen av **bomullsmögel** var mycket små, i det närmaste obefintliga. **Kransmögel** är en jordburen svamp och smitta förekommer i många jordar, dock var angreppen något mindre jämfört med förra året. Det förekom en del bladangrepp av **ljus bladfläcksjuka** under tidig vår, men angreppen missgynnades av vädret och angrepp på stjälkarna förekom i liten utsträckning. **Torröta** (Phoma) förekom i många fält, men främst i form av stjälkangrepp som kunde ses under juli månad. Dessa angrepp var troligen orsakade av ljus Phoma, *Leptosphaeria biglobosa*, vars betydelse troligen är mindre än angrepp på rothalsen. Angreppen av **svartfläcksjuka** var små.

Insekter på våren

Veckovisa graderingar under våren gjordes i 20 fält (fyra i NV Skåne, tre i SV Skåne, sex i Lund/M Skåne, två i SÖ Skåne, fyra i NÖ Skåne och ett i Blekinge).

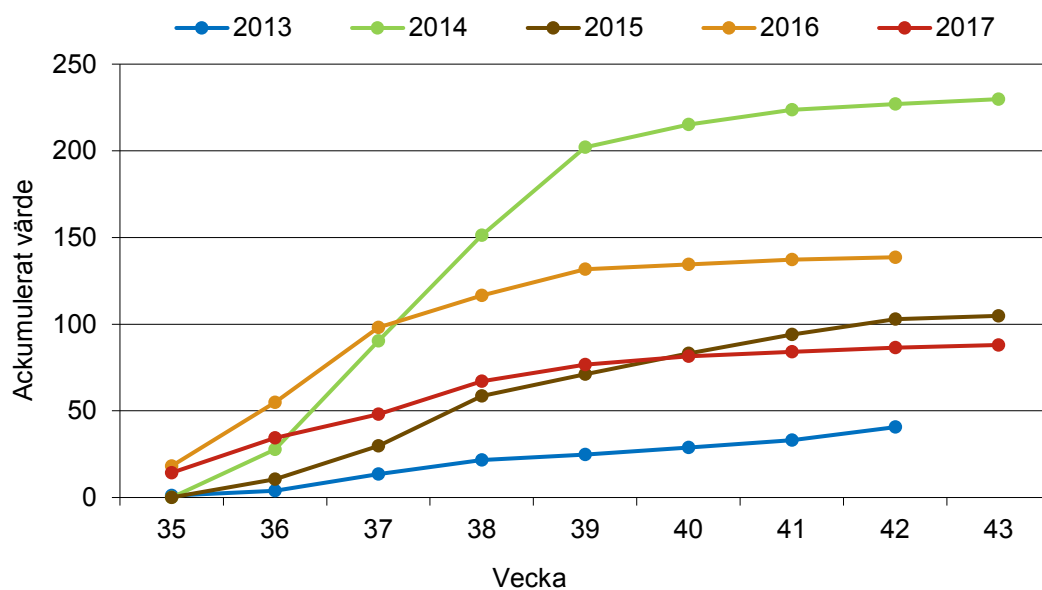
Gulskålar placerades ut i sex fält redan i slutet av mars för att följa inflygningen av den **fyrtandade rapsviveln**. I flertalet av skålarna fångades denna rapsvivel men endast i mindre förekomster. Det var endast ett fält i NV Skåne där större inflygning av den fyrtandade rapsviveln förekom.

Den sena våren gjorde att endast lite insekter var i rörelse fram till den 20 april då det blev några väldigt varma dagar och inflygningen av **rapsbaggar** till fälten tog då fart. Rapsbaggar fanns i nästan alla graderade fält och ett visst bekämpningsbehov fanns.

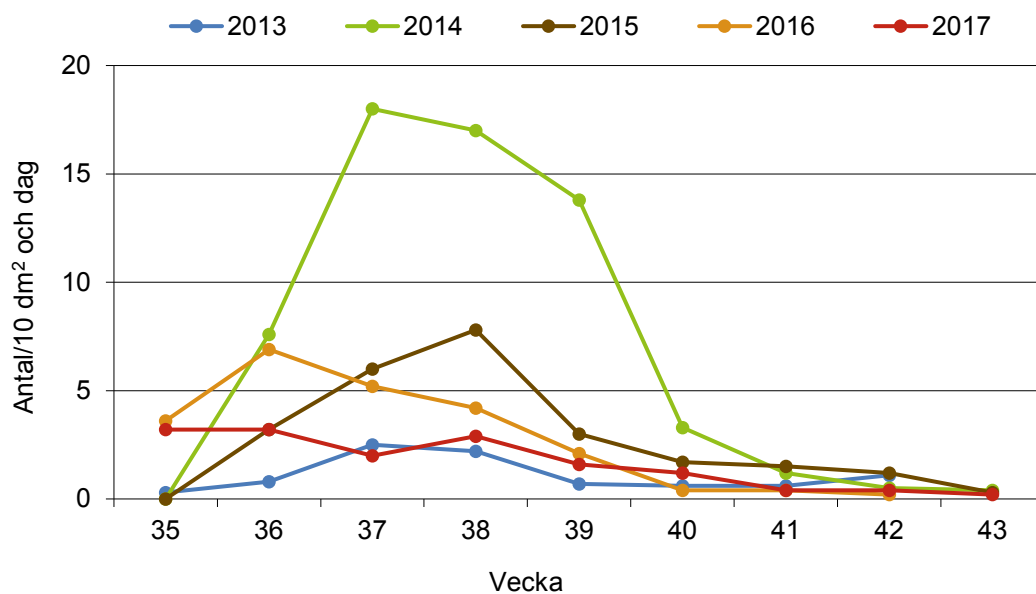
Det exceptionellt varma och torra vädret gjorde att blomningsperioden blev cirka en vecka kortare jämfört med de senaste åren. Redan i slutet av maj var blomningen i princip avslutad. Det varma och soliga vädret var gynnsamt för insekter och speciellt gynnsamt för **skidgallmyggan**. Enligt det tyska beslutsstödsystemet proPlant var det många gynnsamma dagar för blygrå rapsvivel i första halvan av maj, medan för skidgallmyggan var det mycket gynnsamt från 10 maj och ända fram till den 26 maj. Första veckan i maj började inflygningen av den **blygrå rapsviveln**. Inflygningen fortsatte sedan under hela maj månad med den största inflygningen runt den 14 maj (DC 65-67). Antalet vivlar som fångades i gulskålarna var klart lägre 2018 jämfört med de två senaste åren. Det genomsnittliga maxvärdet för antalet blygrå rapsvivlar/gulskål var nio stycken för 2018, 22 stycken för 2017 och 43 stycken för 2016. Antalet vivlar/planta var ganska lågt och tröskeln på 1-3 vivlar/planta överstegs endast i ett mindre antal fält. Redan i början av juni noterades gulfärgade skidor med larver av skidgallmygga. För att uppskatta skadornas omfattning inventerades 46 fält i Skåne. I figur 54 och 55 visas att det blev ganska stora skador av skidgallmygga i Skåne även 2018. I genomsnitt var ca 11 procent av skidorna angripna i Skåne. Många fält insektbehandlades och bäst resultat gav oftast behandling i senare delen av blomningen.

Årsvisa jämförelser i höstraps

Rapsjordloppa

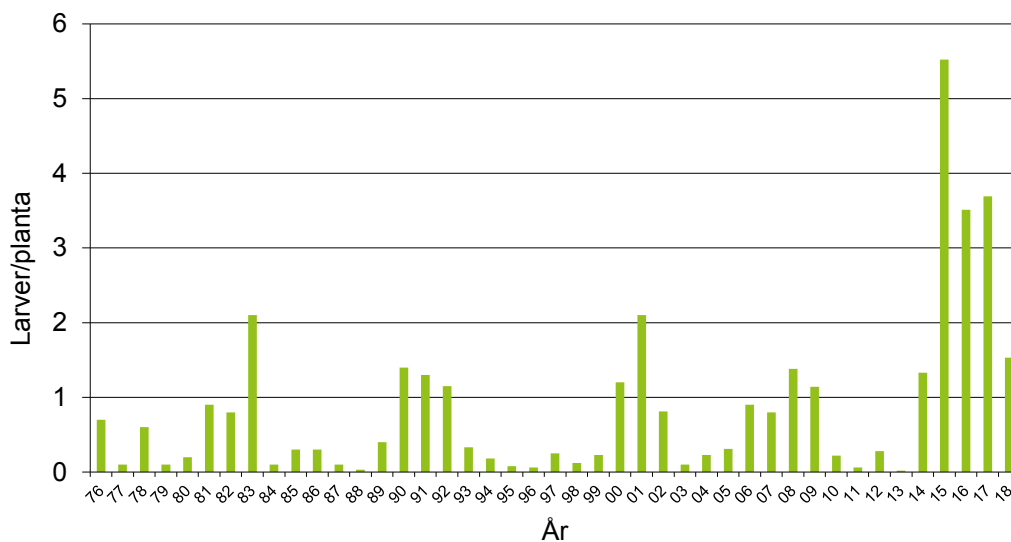

Figur 51. Höstinflygning av antalet rapsjordloppa till höstrapsfält 2013–2017, skålfångster. Medeltal av 15–20 fält per år i Skåne + ett fält i Blekinge 2014–2017. Den veckovisa fångsten av rapsjordloppor är summerad.

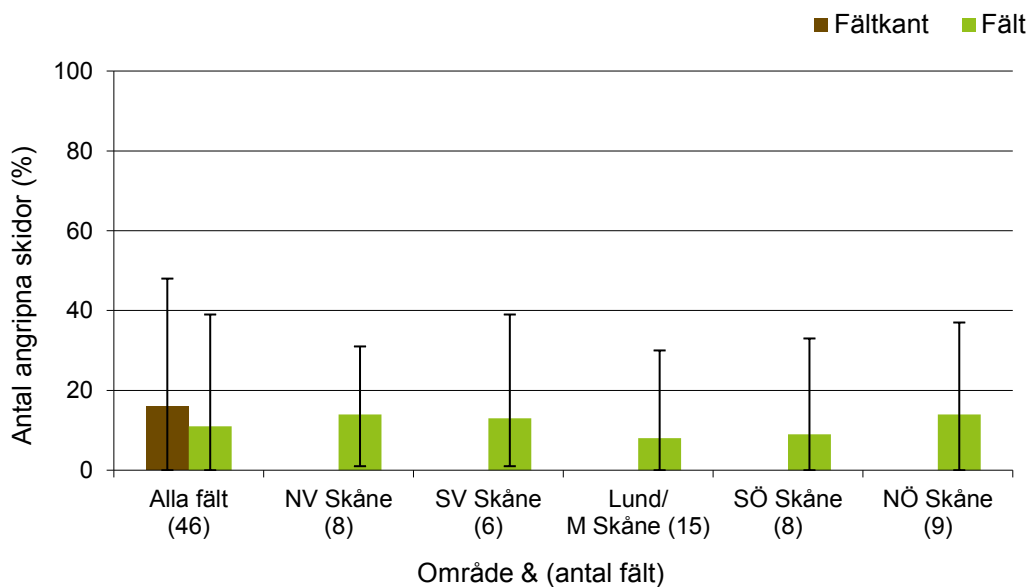
Figur 52. Veckovis höstinflygning av rapsjordloppa till höstrapsfält 2013–2017, skålfångster. Medeltal av 15–20 fält per år i Skåne + ett fält i Blekinge 2014–2017. Antal rapsjordloppor per 10 dm² och dag.

Rapsjordloppa

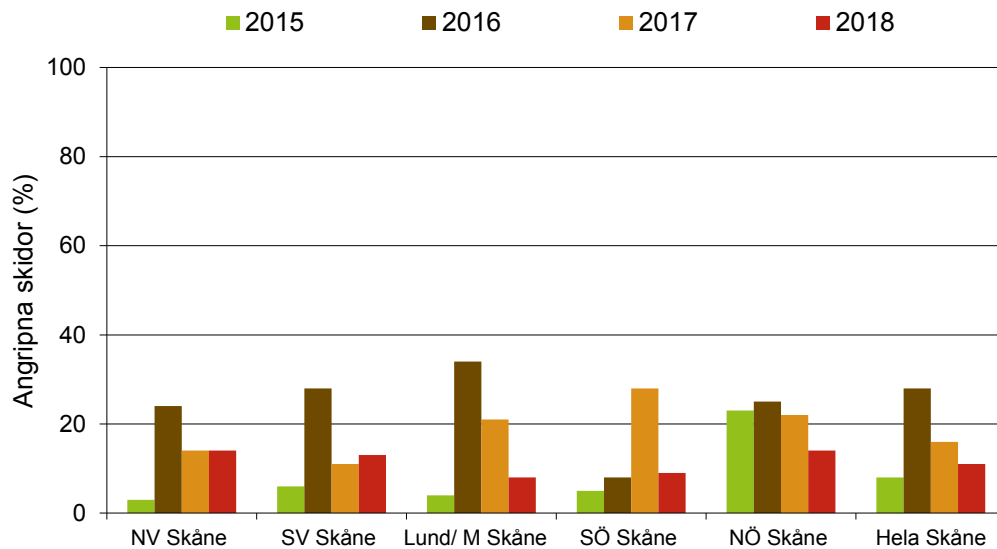
Figur 53. Antal larver per planta i obehandlade höstrapsfält i Skåne 1976–2018. Resultat av provtagning i mars–april.

Skidgallmygga

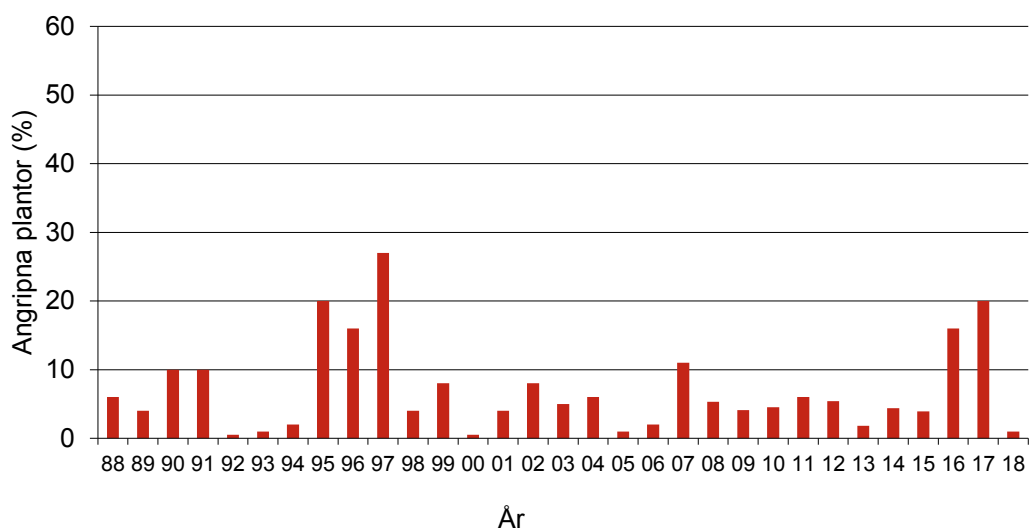
Figur 54. Inventering av skidgallmygga i höstraps i olika områden i Skåne 2018. Antal inventerade fält inom parentes. Medelangrepp samt variation. Medel för fältkant visas ej för de olika delområdena. Inventeringarna är delvis styrda till fält med skador.

Skidgallmygga

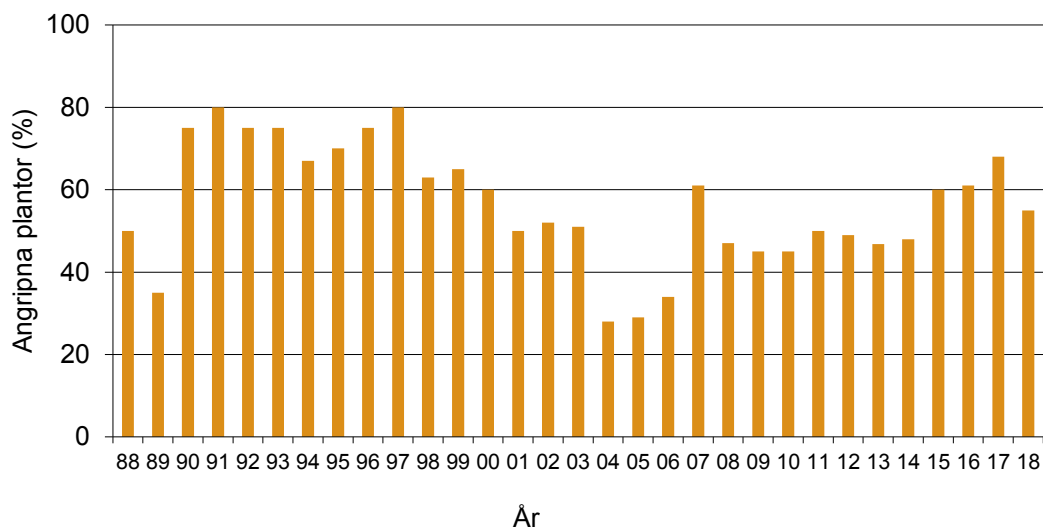
Figur 55. Inventering av skidgallmygga i höstraps. Medeltal i olika områden i Skåne 2015–2018. Inventeringarna är delvis styrda till fält med skador.

Bomullsmögel

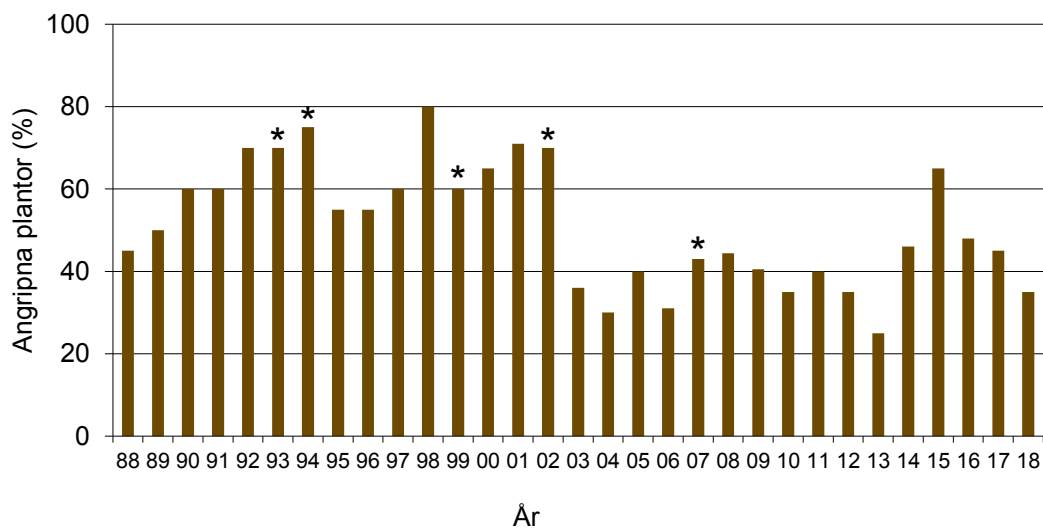
Figur 56. Genomsnittligt maxangrepp av bomullsmögel i höstraps i Skåne 1988–2018.

Kransmögel

Figur 57. Genomsnittligt maxangrepp av kransmögel i höstraps i Skåne 1988–2018.

Torröta

Figur 58. Stjälkangrepp av torröta (ljus Phoma) i höstraps i Skåne 1988–2018. * År med angrepp av rothalsröta.

Åkerbönor och ärter

Sammanfattning

Endast sex åkerbönsfält (två i Halland, två i NV Skåne, ett i M Skåne och ett i SÖ Skåne) samt ett ärtfält (NV Skåne) följdes under säsongen. Observationerna bygger endast på dessa fält. Totalt sett har baljväxtodlingen minskat betydligt i Skåne och Halland då Findus lagt ner sin konservärtsodling som stod för lite mer än hälften av all baljväxtodling i Skåne.

Baljväxterna led i det torra och varma vädret vilket ledde till mycket dåliga skördar.

Mycket små eller inga angrepp av **chokladfläcksjuka**, **bladmögel**, **bönfläcksjuka** eller **rost** noterades i prognosfälten.

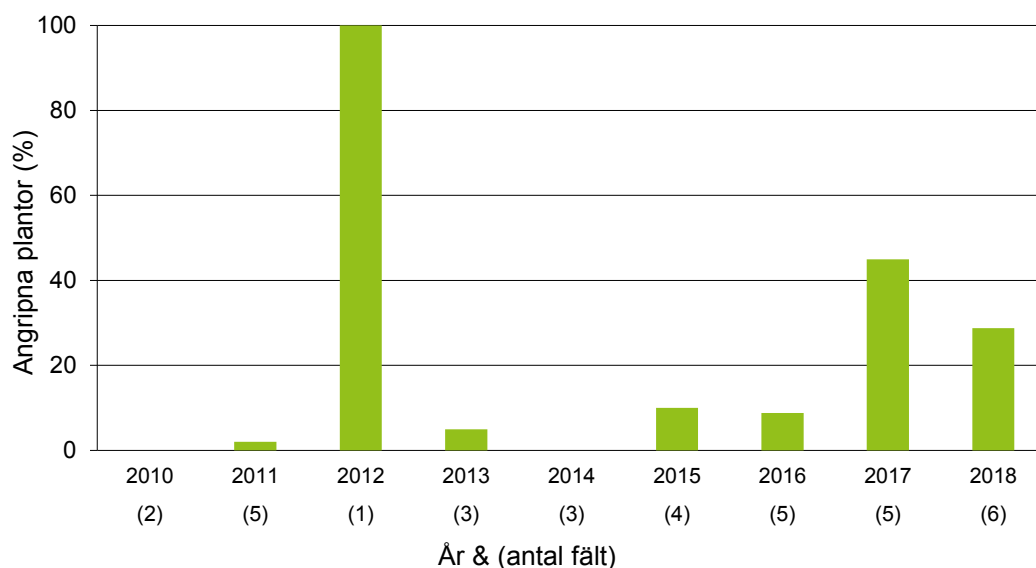
De första **ärtbladlössen** i ärtfältet noterades i början av juni och överskred redan då bekämpningströskeln med råge. Mindre angrepp av ärtbladlus förekom även i åkerbönsfälten. I mitten av juni började **bönbladlöss** uppträda i åkerbönsfälten. Angreppen ökade under juni månad och hälften av prognosfälten överskred bekämpningströskeln.

Värmen gynnade **ärtviveln** samtidigt som den missgynnade plantorna. Angreppen gjorde större skada än vanligt då plantorna redan var eftersatta på grund av värmen och torkan. **Bönsmyg** noterades i samtliga prognosfält under juni månad, dock endast i små mängder. Gradering av skadade bönor gjordes i baljprov från fem fält (fyra från Skåne och ett från Halland). I genomsnitt var 35 procent av börnorna angripna, vilket är mer än de senaste åren.

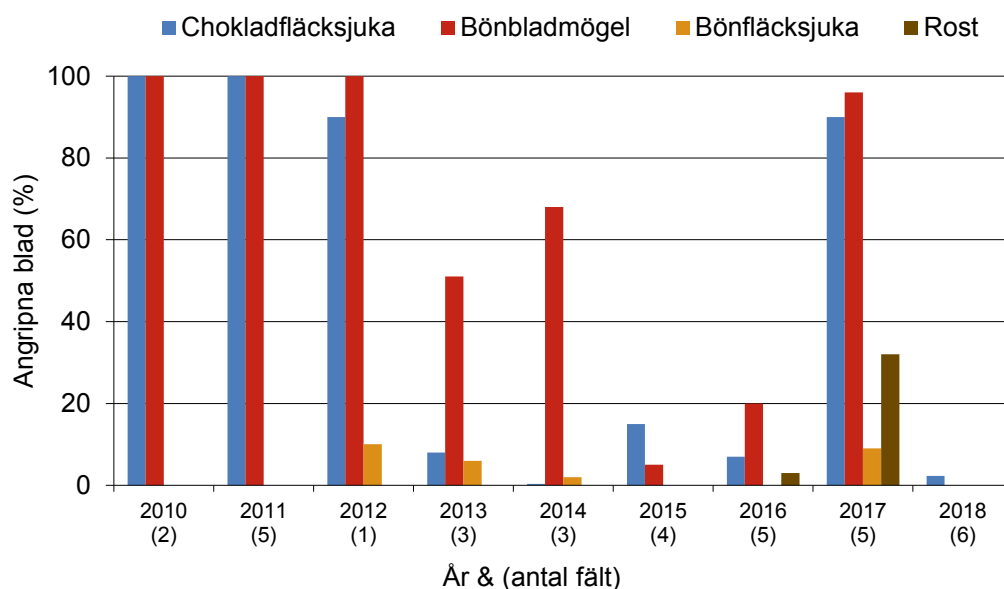
Årsvisa jämförelser i åkerböna

Bönbladlöss

Figur 59. Maxangrepp av bönbladlöss, angivet som % angripna plantor i åkerböna 2010–2018. Angreppen 2012 var väldigt stora med mer än 200 löss/planta. Medeltal för Halland och Skåne. OBS endast ett fåtal fält ligger bakom dessa siffror.

Bladsvampar

Figur 60. Slutangrepp (DC 69-83) av chokladfläcksjuka, bönbladmögel, bönfläcksjuka och rost i åkerböna 2010-2018. Medeltal för Halland och Skåne. OBS endast ett fåtal fält ligger bakom dessa siffror.

Potatis

Sammanfattning

En sval inledning på våren, med snö i mars månad i de södra delarna, (söder om Lund samt Österlen), gjorde att vårbruket blev senare i dessa områden och sättningen försenades, framförallt i de områden som fått mycket snö. Snabbt omslag till sommarväder gjorde att utvecklingen sedan gick snabbt.

Tack vare den torra väderleken kom **potatisbladmögel**angreppen mycket sent. Liksom de senaste åren hade växtskyddscentralen prognos- och varningsverksamhet i färskpotatis i NV Skåne och på Skånes sydkust och de första angreppen noterades något senare än de senaste åren. De första bladmögelangreppen rapporterades in till Euroblight den 18 maj från vävtäckt färskpotatis på Bjärehalvön.

Den ordinarie bevakningen av svampar och insekter i matpotatis (11 fält) och stärkelsepotatis (15 fält) gjordes i samarbete med Lyckeby Starch. I denna bevakning är prognosrutorna obehandlade förutom mot bladmögel. Nytt för året var att utöver den ordinarie prognos och varningsverksamheten bevakades prognosrutor där det inte var behandlat mot bladmögel. Syftet var att studera bladmöglets utveckling i olika områden och att få ett underlag för behovsanpassad bekämpning och därmed kunna optimera insatsen mot potatisbladmögel. Bevakningen gjordes i samarbete med Hushållningssällskapet Skåne. Olika sorter med varierande mottaglighet för bladmögel i både konventionellt- och ekologiskt odlade fält samt fältförsök ingick. Vid första bladmögelangrepp togs prognosrutan bort och den bekämpades som övriga fältet. Bevakningen gjordes i ca 25 fält i sju områden (Österlen, sydkusten, Löddeköpinge/Borgeby, Bjäre, Kristianstad och Eslöv/Löberöd i Skåne samt Laholm i Halland). Deltagande lantbrukare fick veckovisa rapporter om läget i fälten och för de odlare som var intresserade erbjöds information om användning av beslutsstödsystemen Skimmelstyring och VIPS.

I de obehandlade bevakningsrutorna hittades inget **bladmögel** under bevakningsperioden fram till siste juli (utom i ovan nämnda fält tidigt på säsongen på Bjäre). Sommarens varma och torra väder var klart ogynnsamt för bladmögel och bladmögeltrycket blev lågt genom större delen av säsongen, fram till mitten-senare delen av augusti då potatisbladmöglet gynnades av väderomslag med nederbörd och lite fuktigare väderlek. Skadorna av potatisbladmögel blev därför i de flesta fall mycket begränsade jämfört med normala år.

Första konstaterade fallet av **torrfläcksjuka** (*Alternaria solani*.) kom i månadsskiftet juli-augusti. Svampen trivs i varmt och torrt väder men behöver även omväxlande perioder med fuktigare väder, vilket dröjde till en bit in i augusti. Utvecklingen av *A. solani* tog sedan fart i stärkelsepotatisen under senare delen av augusti vilket var något senare än vanligt. *A. solani* är den art av *Alternaria* som kan orsaka stor skada i potatisodlingarna, framförallt i stärkelsepotatis. *A. solani* förekommer vanligtvis senare under säsongen än *A. alternata*, som är mer harmlös och som kan dyka upp relativt tidigt under säsongen. Under 2018 blev torrfläcksjukan mer betydelsefull som skadegörare än bladmögel.

Året kännetecknas av en stor och tidig förekomst av **stritar**, vilket kopplas till det varma torra vädret. Inflygningstoppen nåddes redan näst sista veckan i maj (vecka 21) vilket är ca två veckor tidigare än genomsnittet. Årets inflygningstopp var stor, ca 43 stritar per fälla och dag i genomsnitt för hela området, vilket är betydligt mer än de senaste fyra åren. Högst förekomster noterades i Blekinge (108 stritar/fälla och dag) och NÖ Skåne (82 stritar/fälla och dag). I början av augusti kom en andra lite mindre topp som var mer utdragen och där högst förekomster fanns i Blekinge, Halland och NÖ Skåne.

Bladlöss i potatis noterades inte i någon större omfattning under säsongen. Inget bevakningsfält gick över bekämpningströskeln.

I slutet på juni kom rapporter från Danmark om att ovanligt många **jordflyn** fångats i fällor. Även om det inte fångades lika många i Sverige så förelåg en ökad risk för angrepp av jordflylarver. Utvecklingen av jordflylarver gynnas av varm och torr jord och de höga temperaturerna gjorde också att utvecklingen av larvstadierna gick snabbt. Det visade sig också att det blev en hel del angrepp av jordflylarver på sina håll (företrädesvis på lättare jordar).

I slutet av juli kom rapporter om skador av **spinnkvalster** i en del fält i Blekinge. Spinnkvalster är en växthusskadegörare som varma och torra somrar kan angripa bland annat jordgubbar och potatis på friland. Tidigare år har angrepp i kanten till potatisfält som legat intill jordgubbsfält som slaghackats noterats. Specifikt för 2018 var att spinnkvalster migrerade från jordgubbsfält som inte var dödade. Nytt var också angrepp av fläckar mitt i fält, där spinnkvalstret inte kommit in från kanten, men där slaghackade jordgubbsfält fanns ett 100 tal meter bort. Spinnkvalstret suger ut cellvätskan och bladen blir bronsfärgade och vissnar.

Ytterligare ett fall av den mycket allvarliga karantänsskadegöraren **rotgallnematoden** konstaterades under våren 2018, denna gång i Kristianstadtrakten. Rotgallnematoden, som orsakar skada på rötter och knölar, är en för Sverige ny skadegörare som konstaterades för första gången 2017 i ett potatisfält i Blekinge.

Även den allvarliga karantänsskadegöraren **potatiskräfta** upptäcktes under hösten 2017 i tre fält i NÖ Skåne och Blekinge, efter det svala och nederbördsrika vädret som gynnat vilsporerna. Inga nya fall hittades under 2018, som vädermässigt hade helt andra förhållanden än säsongen 2017.

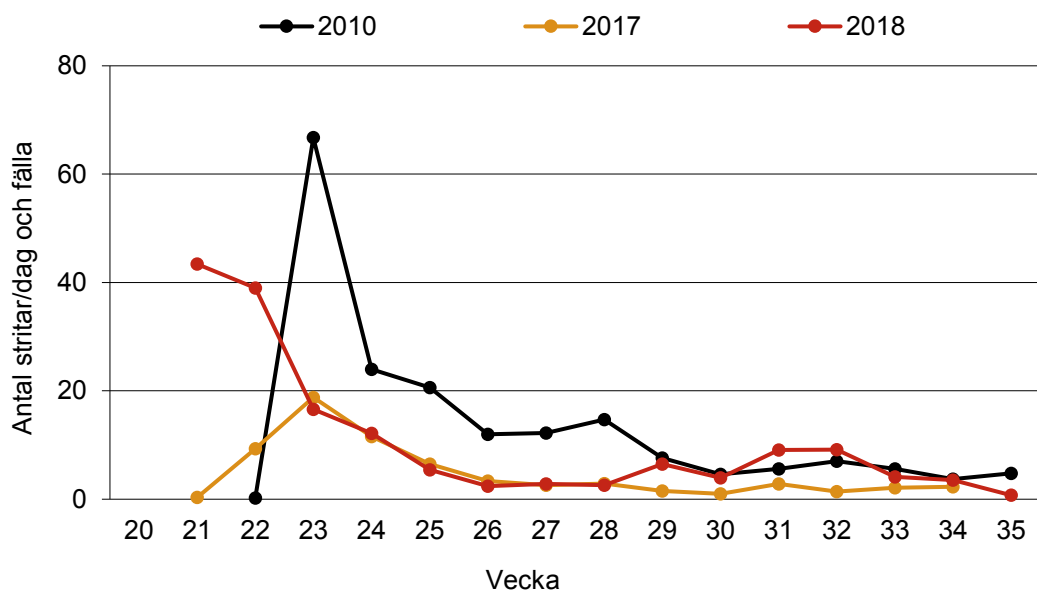
Omfattning

Tabell 11. Områdesvis fördelning av mat- och stärkelsepotatis i prognosfälten 2018.

Område	Matpotatis	Stärkelsepotatis	Totalt
Halland	3	0	3
NV Skåne	1	0	1
SV Skåne	3	0	3
M Skåne	1	0	1
SÖ Skåne	2	0	2
NÖ Skåne	1	9	10
Blekinge	0	6	6
Totalt	11	15	26

Årsvisa jämförelser i potatis

Stritar

Figur 61. Veckovis stritförekomst i mat- och stärkelsepotatis 2010, 2017 och 2018. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sockerbetor

Sammanfattning

Årets sådd började en vecka in i april i de områden som varit förskonade från stora snömängder. Främst Österlen och delar av Söderslätt fick vänta på att jordarna skulle bli snöfria. Medelsådatum blev den 18 april, vilket är ca tio dagar senare än de senaste fem årens genomsnitt. Tidig sådd skulle visa sig bli avgörande för om betorna kom igång och kunde utnyttja den markfukt som fanns. Ju senare sådd och ju torrare marken blev desto sämre blev förutsättningarna för att etablera betorna. Det torra vädret medförde också att ogäsbekämpningarna inte lyckades fullt ut och många fält såg besvärliga ut med mycket ogräs (raps, trampört mm). Det dröjde till augusti, när det kom lite regn, innan betorna kunde börja växa på ordentligt.

Inga prognosfält följdes under våren då den effektiva betningen av fröet skyddar plantorna mot olika insektsangrepp.

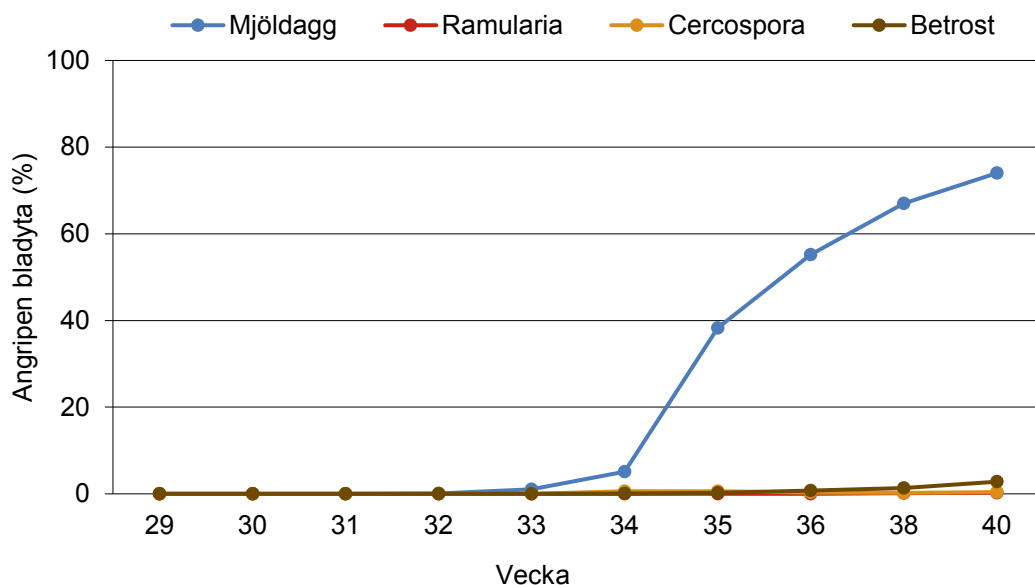
Bevakningen av svampsjukdomar och insekter gjordes i samarbete med Nordic Beet Research (NBR) på nio olika platser runt om i Skåne. På fem platser fanns sortförsök där man följde fyra olika sorter. På resterande fyra platser följdes några olika led i bekämpningsförsök av svampsjukdomar. Resultaten publicerades varje vecka på www.sockerbetor.nu. Inventeringen startade i mitten av juli.

Det soliga och torra vädret under augusti och september gynnade speciellt **mjöldagg**, som blev den mest betydelsefulla svampen 2018. De första angreppen av mjöldagg och **rost** kom en vecka in i augusti (SV Skåne), vilket är senare än normalt. Efter ytterligare någon vecka hittades även lite **Cercospora**. Rostangreppen blev måttliga och endast små angrepp av **Cercospora** noterades. Till skillnad från 2017 noterades endast mycket små angrepp av **Ramularia**. Totalt kom svampangreppen något senare och blev lägre än de senaste åren.

Betbladlöss noterades ovanligt tidigt, redan i början av juni och den torra väderleken gjorde att betningsmedlet inte hade normal effekt. Gauchobetningen har oftast god effekt mot bladlöss fram till 6-8 bladsstadiet, ca 3 månader. Eftersom det saknas godkända effektiva preparat mot löss i betor, söktes och beviljades dispens för Teppeki och en del betfält sprutades. Den naturliga kollapsen (i mitten av juli) av bladluspopulationerna dröjde betydligt längre än normalt i det varma torra vädret och lössen satt kvar långt in i augusti.

Förekomsten av **gammaflyn** följdes med hjälp av feromonfällor på tio platser i Skåne samt en plats i Halland. Det förekom fler gammaflyn i år jämfört med de senaste åren (119 gammaflyn per fälla och vecka som mest jämfört med 31 i fjol, över 100 anses som mycket) men larvskadorna på bladen blev i de flesta fall måttliga.

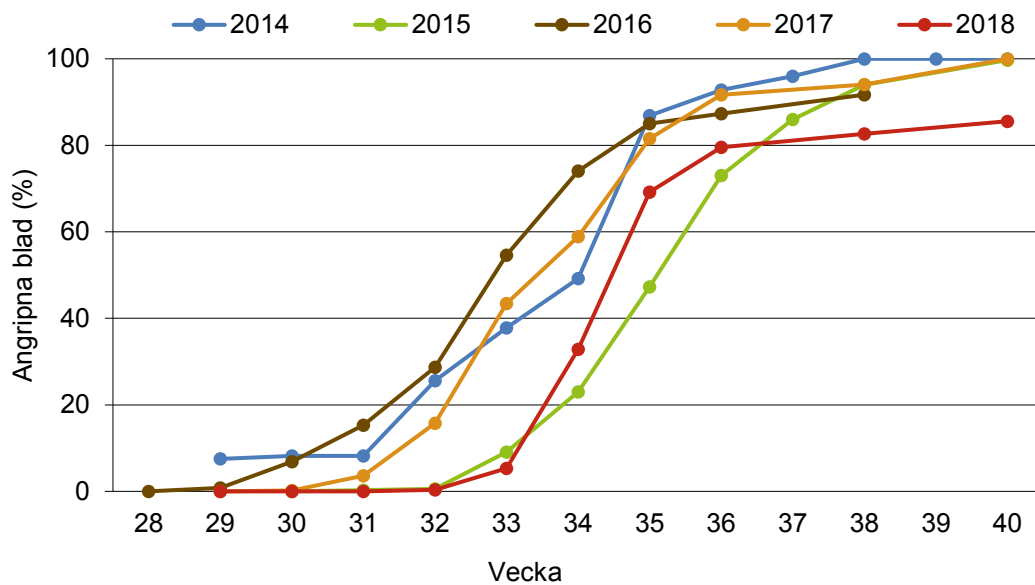
Utveckling av skadegörare i sockerbetor 2018

Figur 62. Skadegörarutveckling i sockerbetor 2018. Medeltal för Skåne.

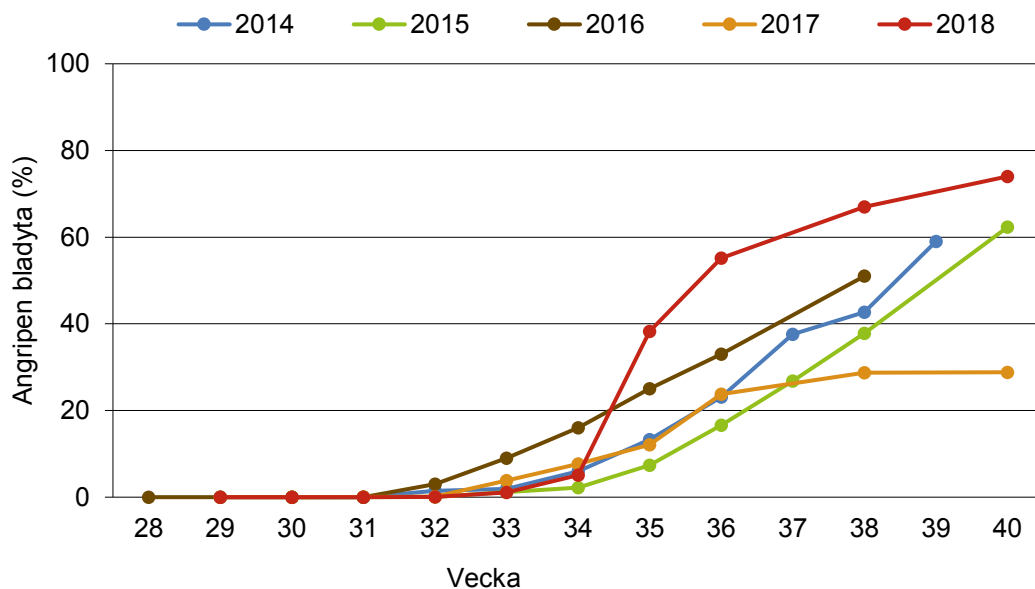
Årsvisa jämförelser i sockerbetor

Sammanslagen förekomst av mjöldagg, Ramularia, Cercospora och betrost

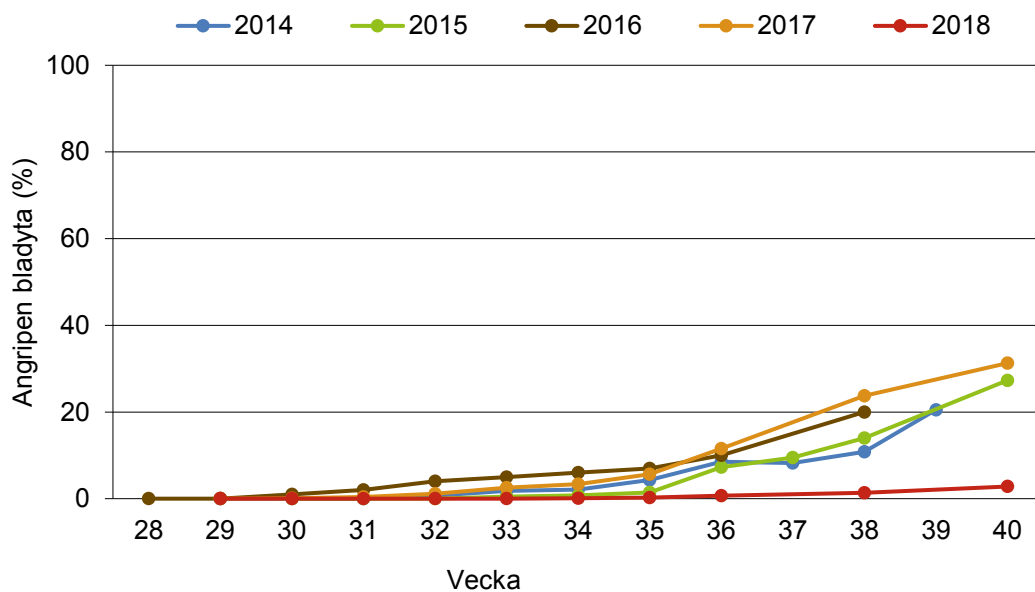
Figur 63. Utveckling av svampsjukdomar (mjöldagg, Ramularia, Cercospora och betrost) i sockerbetor 2014–2018. Medeltal för Skåne.

Mjöldagg

Figur 64. Utveckling av mjöldagg i sockerbetor 2014-2018. Medeltal för Skåne.

Betrost

Figur 65. Utveckling av betrost i sockerbetor 2014-2018. Medeltal för Skåne.

Majs

Sammanfattning

Under säsongen följdes förekomsten av skadegörare huvudsakligen i sex fält spridda i Skåne. Majsen trivdes till en början bra under den varma försommaren. Den led dock sedan brist på vatten under den fortsatt torra sommaren, trots att majsen är en C4-växt som kan klara torkstress bättre än många andra växter. Vattenbristen ledde till att i många fält avstannade nodsträckningen och tillväxten när blomningen satte igång och plantorna blev kortare, i en del fall mycket kortare än normalt, vilket är ovanligt. Torkan ledde också till att bladen vissnade och kolvsättningen blev i många fall begränsad eller uteblev helt.

Majssot gynnas av varmt och torrt väder vilket blev mycket tydligt detta år. Angrepp förekom i många fält. Majssot sprids via sporer i jorden, där de kan överleva i 6-10 år. Framförallt noterades angrepp på plantor som led av vatten- och näringsbrist. Däremot gynnades inte bladfläcksvamparna av det torra vädret. I prognosfälten noterades inte **majsögonfläcksjuka** i något fält och **majsbladfläcksjuka** noterades endast i låga nivåer i ett fält. Plantor svaga av torka är mer mottagliga för **fusarium**, vilket kan vara en orsak till att det noterades en del fusarium i fälten. Från mitten av augusti noterades fusarium i tre av prognosfälten. **Majsrost** förekommer mycket sällan i Sverige och det noterades inte heller i år i något av prognosfälten.

Bladlöss noterades i låga nivåer i ett par av prognosfälten från senare delen av juli. Rapporter om större angrepp i vissa fält fanns dock, men generellt var angreppen låga. **Majsmott** som har noterats i svenska majsfält sedan 2012 förekom i prognosfälten även under 2018. Sedan 2013 har växtskyddscentralen och feromongruppen vid Lunds Universitet ett samarbete, inom vilket feromonfällor placerats ut i sex majsfält spritt i Skåne för att följa förekomsterna av majsmottet som adult (fjäril). De första fångsterna av fjärilarna gjordes i första halvan av juni och sista veckan i juli noterades de sista fångsterna i feromonfällorna. Även om underlaget från de år som majsmottet studerats i Sverige är litet och det inte går att dra några större slutsatser ännu, så kan det noteras att flygperioden både startade tidigare och slutade tidigare jämfört med senaste åren. Även antalet majsmottfynd var totalt sett något högre än föregående år. I linje med tidigare års noteringar verkar majsmotten ha gynnats av det varma vädret. Majsmottets larver hittades i plantorna från och med augusti och fram till skörd. Angreppen var i nivå med de senaste åren eller något högre på vissa lokaler. Det var något svårare att notera angrepp på plantorna jämfört med tidigare år. Rödaktiga stjälkar kan vara ett kännetecken att en planta kan vara påverkad av majsmottangrepp, men i år fanns det plantor som var röda av andra orsaker pga torkan. Det noterades också färre knäckta stjälkar än vanligt på grund av majsmottskador, trots angrepp. Det kan bero på att plantorna generellt var något kortare och hade kolvar som tyngde mindre än normalt.

Majsrotbaggen klassades som karantänsskadegörare inom EU fram till 2014 och den är en av de mest allvarliga skadegörarna i majs världen över. Sedan 2014 övervakas förekomsten av majsrotbagge med hjälp av feromonfällor i södra Sverige av växtskyddscentralerna. Det har hittills inte noterats några majsrotbaggar i Sverige och inte heller under säsongen 2018 noterades några i de fyra fält som bevakades i Skåne.

**Jordbruks
verket**

551 82 Jönköping

Tfn 036-15 50 00 (vx)

E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se

www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-8025
JO18:14

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden